ДОПИСИ.

ЕДМОНТОН АЛЬТА.

Прошу веечестної редакції „Канадийця" помістити мою дописъ, котрою я хочу повідомити Вп. читачів вашої дорогої часописи, як то самі отчеви Василіяни [illegible], в старім краю (Галичині) і тут також на вільній земли в Канаді провадять наш поневолений народ через сотки літ, і до чого наші Василіяни нас допровадили.

От прошу послухати як они учать нас в як самі живуть і роблять.

Виїзжаючи з старого краю до Канади полишив я еще рідну сестру, котра мене дуже любила з маленьку, отож я думаючи ві не продавав я своєї батьківщини, котра мені належалась але я полишив для сестри, щоб она могла з неї жити.

Наколи мені в Канаді почалось лучше жити, написав я до сестри своєї так, я чую що ти бідуєш, отож продай батьківщину і приїзджай до мене тут буде тобі добре в мене, я служби не треба буде тобі іти і будемо жити разом. Моя сестра Палашка Бойко наколи отримала мій лист в що сама не в силі була собі порадити, пішла до отчиків, Василіянчиків (єзуїтів) на пораду. От як радить еї єзуїт Василіянин, каже не їдь до брата бо він згубив душу свою і згубити еще хоче і твою, ліпше ти молись Богу тут, за него дай на монастир гроші які маєш, а ми будем Бога просити, щоб ему Бог розум дав, бо его диявол скусив в Канаді. Сестра повірила тим рабівникам єзуїтам Василіянам і дала 80 кор. на їх монастир в містечку Кристинополи. А сама пише до мене лист що о. Василіяни христинопільского монастира заказали їхати, кажучи, що я загубив душу свою, і еї еще хочу позбавити.

На се я написав досить острий лист до сестри і заявив я в листі еї, щоби она не забула дати решту батьківщини тим чорноризцям єзуїтам котрі сидять пють поза мурами в монастирах та проводять не моральне житє за кровавий гріш нашого темного хлібороба. Я сказав, що волію дати калікам, або на народну ціль, як рідну школу і т. д. а сама приїждай до мене. Наколи почули се о. Василіяни, що я так написав, приказали сестру і казали мене безбожником, диявлом, що підіймою землю руйнадесь. Як почула сестра від єзуїтів Василіянчиків таке прокляте, повірила бідна сирота тим рабівникам (целібатникам) Василіянам і зрікла ся що она за жадні гроші не поїде до свого рідного брата.

Тоді Василіяни одурали сестру, щоб она дала все, що мае на їх монастир а они будуть молити ся за мою душу, щоб вибавити від погибели. Сестра, котра любила мене понад все, бо мае двое, не жалуючи нічого, продала батьківщину минувшого року і дала Василіянам на монастир в Кристинополо в сумі 3.000 кор. а попередних 80 кор. то разом 3.080 кор.

І що ж ті Василіяни зробили: — Обіцяли сестру взяти до монастира, але не взяли, думаю, що через то, що сестра вже стара, а, їм потреба найкрасного цвіту до розкошів поза мурами монастира. Моя сестра волочить ся по селі Волевки і робить в чужих за лишку страви, та спить понід плоти. Ті єзуїти (целібатники) видурили 3.080 кор. царством небесним, ті рабівники, котрі Христом заслоняють ся, щоб добрий торг був за Його терпінє на хресті. Чи ви не встидаєтесь Спасителем торгувати? О! ви василіяни эсьте гірші фарисеїв! Наш батько пі[illegible] панщини потом і кровю пролив за кавальчик тої землі а днесь його діти попід плоти валяють ся. А через кого? Через наших чорноризців, котрі заслонились під імя Спасителя, деруть з народа його кервавицю, замість учити любови і науку нашого Спасителя, вони торгують Ним, мов згінники на ярмарку і по церквах обманюють наш поневолений, темний народ, накривають ся ризами як фарисеї і других учать „не пожадай річи ближнього твого" а самі не живуть після сего і після науки Господа нашого Ісуса Христа.

Отож я, брат, взиваю вас Василіяни віддати моїй сестрі ті гроші, котрі ви видерли еї з рук, котрі до вас не належать, бо я не лишив мою батьківщину для вас але для сестри, ви заказали її їхати до мене до Канади, ви зробили межи рідним братом в сестрою роздор. Сестра мала звідки жити і не треба було її вашої василіяньскої опіки. Ви опікуйте ся такими, що не мають з чого жити. Але де Василіяни заопікувалиби ся бідними, они і знати не хотять про тих що нич не мають. Чи се по христіянськи? Ви гірш рабівників, ви обрабували любов межи сестрою а братом, засіваєсьте діявольску науку межи темним народом.

Чи вам розходилось в справді о мою душу чи о гроші. Видно, що о гроші розходилось а може ви яко апостоли дали моїй сестрі пашпорт через палу до неба, то прошу мене повідомити і прислати мені расіт, щоб я був певний бо за 3080 кор. думаю, що і на сім ошахрувалисьте бо за одну особу і еще сироту, то за дуже дорого. Не розходилось вам о душу моєї сестри, щоб она не з тратила 3080 кор. не робіть нікого щасливим за гроші бо так робили фарисеї, а ви єзуїти не эсьте иньшими лиш гірш фарисеїв.

Ті самі єзуїти Василіяни приволочились тут до Канади, роблять те саме одурюють, шахрують, гандлюють в церквах нашим Спасителем, котрим заслонюють ся і кажуть дай! та дай! Куди не повернеш ся, а самі як живуть ми вже маєм богато примірів як, о. Шмід, Мацох і т. д.

Читайте Вп. читачі „Канадийця" і самі судіть як нас учать, через що ми днесь темні і полишились по заді від других народів тому, що ті наші нібн апостоли провадять народ до просьвіти, а вони власне еще більше плюють в очи, щоб ми не могли і того бачити, щоб їм жити можна було лучше; годі дорогі брати нам чорноризцям давати водитись по болоті темряви і слухати їх найтра самим про себе дбати, берім і читаймо сами науку нашого Спасителя і жиймо після неї, а тоді запанує між нами просьвіта і любов Божа.

Бувший вірний кат.

НАУМ БОЙКО.
11431 - 90 St.
Edmonton, Alta.

Від ред.

Ся дописъ була вислана до Галичин до „Громадского Голосу" але галицька прокураторія сконфіскувала. Тут подаємо в цілости.

ІСТОРІЯ І СУТЬ ПРОТЕСТАНТИЗМА

Продовжене.

Нові релігійні секти.

Окрім тих систематичних предложень і оспорювань наук, що трі представляло папство в релігійнім житю Европи того часу бачимо эще много иньших доказів, що житєвість єьв. Письма не полягає на одностайности форми чи науки. Ми бачимо в нутрі церкви і поза церквою ріжні релігійні секти, котрі з протестантизмом нічого не мають спільного, котрі однак в доказом живучости єьв. Письма і його безпосередного вплину на віруючих.

Містицизм, передовсім в краях положених над Реном, кладе велику вагу на середновічний аскетизм і посередника [illegible] тіла, однак признає лише малу вартість до церковних [illegible], бо вороднаї вартости є нова душевна сполука з Богом і нове душевне народжене ся. На тій науці основали ся секти під назвою: „Приятелі Бога", і „Братя спільного житя". Секти ті досить скоро ширили ся поміж сьвіцкими людьми в Німеччині, Швайцарії і Нідерландах вже з кінцем чотирнайцятого століття.

Релігійна секта „Катарі" або „Чисті", незвичайно ворожо успособлена до Риму, повстала в полудневій Франциї. В XII столітю они стали незвичайно грізні для католицизму, однак в першій половині XIV віку, при сполуці сил церкви і держави, они зістали з нащадком винищені.

Секті Вальденсів дав початок Вальдо з Ліону, у Франциї, около 1173 року. Ціль їх була: проповідувати Эвангеліє і жити до словно, як учить Христос в своїй проповіди на Горі. У них голова річ, се була проповідь в понеже они вірили, що сьвіцкі люди мають проповідати, через те усунено їх з католицкої церкви. В початках їх істнованя они мало ріжнили ся від католиків, однак з часом, коли знане єьв. Письма у них збільшило ся, збільшила ся і ріжниця їх від католиків. Єьв. Письмо они толкували в дословнім значіню і оно було основою їх віри. Они не вірили в складано присяги, не вірили в кару смерти, в війну; всегда по двох їх ходило проповідувати Євангеліє, а одиноковою формою молитви, була молитва Господня. Они вели аскетичне житє, вірили в сповідь, целібат і піст. З часом ідеї їх розвивали ся дальше і они були противні молитві „Богородице Діво" і „Апостольскому Символови віри"; не вірили в науку переміни хліба і вина в правдиве тіло і кров Ісуса Христа в Евхаристиї, не вірили в чистилище, ані в молитви до сьвятих і за померших; відкинули всі сьвята, окрім неділі. Місийна їх робота і відправи, зовсім природно відбували ся в тайні перед оком католицкого духовеньства а про силу сеї секти, як також про їх розпросторонене знаємо лише зі справоздань тих, що їх переслідували. В XIV і XV віці, секта та мала много приклонників, окрім Франциї, також в Італії, Німеччині, Австриї і Швайцариї. В Чехах они прилучили ся до руху Гуситів, а коли прийшла реформация, они затягнули ся під стяг протестантский.

Зріст індивідуалізму.

Всі ті ферментуючі сили, політичні, інтелектуальні і релігійні, з наближенем ся часу реформациї, значно скріпили ся новим духом індивідуалізма, котрий черпав свою поживу в тій новій науці. Середні віки, не лиш в релігії, але взагалі є дитю, не знали того, що то є індивідуальність. Вся людність складала ся з каст, клас і корпорацией, в котрих одиниця цілком загибала. І в загалі, середновічне житє стреміло до знищеня всяких індивідуальних властностий і не диво отже, що ми бачимо монумента середновічної штуки і архитектури, врямо доведені до досконалости, однак імени тих артистів і будівничих ми звичайно не знаємо, а про їх житє, лише часом і то дуже мало.

Однак в XV і XVI віці все змінило ся. Корпорациї зачали упадати а на верх зачали вибивати ся одиниці, котрі своїми особистими спосібностями стали звертати на себе увагу. На поли штуки зазначили ся ярко Рафаїл і Михайло Ангел; на поли письменства Еразм був майже обожаний; Колюмб, ввадаки особистій відвазі, відкрив Америку; Коперник відкрив нове небо мадовірчивій Европі. Місце корпораций заняли одиниці. Особиста спосібність мала поле до розвою і до повагу. Церква все еще гримала ся свого традицийного становища, однак пожадні бачив і чув, що зміна наближає ся. (Дальше буде.)

ЩО ПИШУТЬ АНГЛІЙЦІ ПРО НАШИХ ЕМІГРАНТІВ В КАНАДІ.

В англійскій газеті „Нейшенал Ревю" написала Англичанка пані Донелд Шов статю про канадійских еміґрантів, в якій найбільше прихильно висловлюєть ся про українських поселенців. Ось що вона пише: „У північнім заході є велика руска або галицка кольонія. В теперішню пору є поверх чверть мільона Русинів в Канаді і число їх скоро зростає. Сї люди є ощадні, працьовиті й інтелігентні. Прийшовши до краю без средств до житя, поселивши ся в найубожших і найменьше уроджайних околицях, живучи в найострійшім кліматі, вони ще й богатіють та зростають в силу.

Взявши загалом, під зглядом фізичним, моральним й інтелектуальним, Русини, після моєї думки представляють найкрасший тип еміґрантів, який Канада дістає. Що до вигляду і сили, вони є прегарна раса. Їх умовий уровень є пересічно той самий, що еміґрантів із Великої Британії, де шкільне образованє є примусове, мимо того, що — більшість Русинів не знає ні читати ні писати, коли приїздить до Канади.

ВИБУХ ВУЛЬКАНІВ.

Старі вульканы Везувій в Італії і Етна, які колись були справжнім страховищем околиць, починають знова вибухати. Послідний страшний вибух лявіни Везувія був ще року 1875. Відтак був невеликий вибух 1906 року і аж сего року знов сподіваються ся мабуть сильнійшого вибуху. Вже з далека чути під землею гук і вибухи а з кратера сиплесь дощем лявіна. До Везувія з'їжджають ся учені, щоб слідити за тим явищем природи, а вийсь сьмілий Угорчан — інжінер, убраний в небесове убранє і накривши голову металевим шоломом, спустив ся шнуром у кратер на 700 фітів. Но коли його оксігеновий апарат перестав ділати; він дав сиґнал і його витягли змученого і побитого лявиною, яка наче дощ сипалась на него.

ДО ВП. ДОВЖНИКІВ „КАНАДИЙЦЯ"

Хто доси не заплатив за „Канадийця" а читав його нехай буде ласкав заплатити.

ПОЗІР!

Редакция „Канадийця" видала портрет Т. Шевченка, який вишле кождому предплатникови, по надісланю 5 цт. почтовими стемплями.

Для непредплатників редакция вишле по надісланю 10 цт. почт. стемплями. Портрет гарний, представляє Т. Шевченка в молодім віці і на гарнім твердім картоні.

Сей портрет повинен знаходитись в хаті кождого Українця.

Просимо спішитись, бо наклад неволикий.

адрес: THE CANADIAN
10336-96 ST.
EDMONTON, ALTA.

СТАРОКРАЄВА КАНЦЕЛЯРІЯ.

ПОЛАГОДЖУЄМО всі справи військові.

РОБИМО повномочія контракти купна і продажи, акти даровизни, скрипти довжні і инші документа заґалізовані через П. К. консулят.

СТЯГАЄМО довги і спадки, а також продаємо добра і скоро маєтки тут і в старім краю.

ПРОДАЄМО шіфкарти на ріжні лінії корабельні до старого краю на найліпші і найскорші кораблі.

ПОЗИЧАЄМО гроші на фарми і доми в місті і на провінциї.

У ВСІХ справах і клопотах ваших пишіть і приходіть на адресу:

STAROKRAJEWA KANCELARYA
10336 -- 96 ST. Edmonton, Alta.

PEACE RIVER CROSSING
будуче найбільше місто на північ від ЕДМОНТОНУ
МИ ПРОДАЄМО ТАМ НАЙЛУЧШІ ПРОПЕРТИ ПО НАЙПРИСТУПНІЙШІЙ ЦІНІ.
Напишіть або зайдіть по найновійшу мапу.
SMITH BROTHERS LIMITED
EDMONTON 10069 - 101 STREET.
PHONE 4955 -- 6533, Напроти Селкірк Готелю.

Біблії
НА ПРОДАЖ.
Рускі, польскі, німецкі, словіньскі, ческі, болгарскі, серскі, росийскі.
гарних оправах.
ЦІНА ВІД 25 до 1.50.
EDMONTON, ALTA.
10336 -- 96 ST.

ХТО БУДЕ ЩАСЛИВИЙ.
Маю на продаж два гарні лоти в CENTRAL PARK. в АТАБАСКА.
Лоти високі і сухі. Оба лоти продам за 50 дол. готівки а решта на два роки на виплат і то без проценту. Хто купить їх зробить гроші.
ЗГОЛОСИТИСЬ 10336 - 96 ST.
EDMONTON, ALTA.

РУСКА БУЧЕРНЯ І ГРОСЕРНЯ
Зайдіть, а все там дістанете тано і добре, як: Овочі [illegible] вуджениву і старокраєві ковбаси з чіснином.
S. NYCHKA. 10315 -- 96 ST.
EDMONTON, ALTA

Поміч для потребуючих.

Єсли маєте діти а не можете дати їм удержаня чи виховання. Зайдіть або напишіть до ред. „КАНАДИЙЦЯ" а ми Вам поможемо.

Єсли знаєте де є сироти, а нема кому занятись ними повідомить нас.

Наш адрес:
„THE CANADIAN"
10336—96 ST.
EDMONTON, ALTA.

Canadian Farmer, Box 3851.

Народно - моральний ДВОТИЖДНЕВНИК. Річна передплата 1 долар.

Канадиєць

Виходить 1 і 15 кождого місяця. Адреса Редакциї: 10336 -- 96 ST. Edmonton, Alta.

РІК III. Ч 11. 1. ЧЕРВНЯ 1914. EDMONTON, ALTA. 1. OF JUNE. 1914. VOL. III. NO. 11.

Канада.

ЕДМОНТОН.

Після нового подїлу місто Едмонтон буде вибирати двох послів до домініяльного парляменту.

Місто Едм. виносить сего року 72.315 мешканців, минувшого року Едм. виносив 67.243 мешканців. Сегорічний приріст виносить поверх 5000 душ.

В місті отворено фабрику дротяних виробів. Властителем є Русин п. Никифорук. Фабрика незвичайно гарно розвиваєсь ми мо свого короткого істнованя. Фабрика ся одержала від міста контракт до оброблення дротом високого моста на девятій улици. Роботу сю покінчено 12 день скорше, як була угода. Місто роботою є зовсім вдоволене. Фабрика ся одержала вже знова кілька більших контрактів.

Дня 21 мая почавсь процес п. Рудика з п. Шандром, в найвисшім суді в Едмонтоні.

Сей процес ведесь о відшкодоване, тов 15.000 дол. о які п. Рудик заскаржив п. Шандра за арештоване підчас виборів в 1913 р.

Процес не скінчив ся еще бо не було деяких сьвідків а іменно Др. Лавфорда з Пакану який увільнив п. Рудика від арештоване і п. Кроса, дженерал аторней, який післав п. Рудикови від себе лист, який був причиною арештовання. Сьвідки ці мають явитись на день 1. червня і сего дня справа здаєсь буде закінчена.

Сей процес випаде здаєсь в користь п. Рудика.

Дня 19 минув. місяця малась відбути розправа п. Чорного і п. Трубчака з п. Кремаром, розправа не відбулась бо адв. Менай який мав заступати п. Чорного і Трубчака не був на той час в місті і через се не явивсь на розправі. За те п. Кремар явивсь аж з двома адвокатами а по третого Беннета з Калґар телеґрафували, але сей був за „біг", щоб явитись на Кремарову розправу.

Видно, що п. Чорний і Трубчак нагнали Кремарови доброго страху, коли сей стягав цілу банду адвокатів і то не лише місцевих але і позамісцевих. І то та ких як п. Бенет, який є послом визначним консервативним політиком а понри се і добрим адво[illegible]

Видно що Кремар чуєсь в крутім положеню. Але здаєсь, що і еї всі адвокати йому не богато поможуть.

Місто Едмон. мало добру полїцию в добрим чіфом. Але, як п. Мекнамара став майором захотів конче мати чіфом свого виборчого помагача п. Лансея. Неподаючи причини усунув попередного чіфа а поставив свого помічника. Горожани міста запротестували були проти сего і вислали петицию з 3000 підписами самих найвизначнійших горожан, щоб переведено перше слідство в поліциї і розглянути, чи є причина усувати так доброго чіфа, який був Карпентер.

Майор Мекнамара на се не згодив ся і чіфом таке став його виборчий помічник. Але і сей довго не вдержав ся на сім становиску. Він будучи певним, що має засобою майора не дуже то уважав на порядок в місті. Він був не довше як 4 місяці в службі а затой час зросла в місті проституция до небувалих границь. Та не лише, що проституциї поліция не переслідувала але навіть за гроші охороняла ві. Коли осім довідав ся комішіонер Бут прогнав сего чіфа а зним 6 полїцаїв і чотири детективи і то без відомости майора.

Тепер горожани знова малї мітінґ і ухвалили, щоб майор конче розслідив відносини на поліциї і потягнув винних перед суд, на що п. Мекнамара притиснений до муру мусів згодитись.

Як се слідство скінчить ся подамо до відомости.

LAMONT, ALTA. Правительство Альберти взялось тепер на серьйо висушувати провінцию від альоґольної гнилі.

Доси відібрано лайсенс 8-ном готелям. Тими днями ми довідались, що така судьба стрінула і „Windsor Hotel" на Ламонті.

Деякі боялись, що коли готель буде замкнений то тим самим повалить ся і бізнес в сім містечку.

Однак річ вдесь зовсім противно. Бізнес йде як ішов а навіть і побільшуєть ся. Люди тверезо продають і купують і тверезі вертають домів, без крику і шуму а вже з повною кишенею.

Пров. Альберту вже поділено на 12 округів, які мають вибирати послів до домініяльного парляменту. Едмонтон і Кальґари вибирають по два посли.

Нижше подано округи з числом мешканців:

Battle River	26,140
Bow River	27,044
East Calgary	35,172
West Calgary	30,211
East Edmonton	32,188
West Edmonton	34,958
Lethbridge	29,552
Macleod	30,885
Medicine Hat	24,481
Red Deer	35,815
Strathcona	29,501
Victoria	37,912

В місяци цьвітни сего року приїхало до Канади всего 35.432 іміґрантів, тоє около 52 процент меньше як в тім місяци минувшого року.

В 1913 році приїхало було іміґрантів в місяци цьвітни 73.285.

Winnipeg, Man. Мимо сего, що зібрано петицию з поверх 40.000 підписами, щоб Кравченка не карано смертию, здаєсь, що ся петиция лишить ся без успіху. Суддя відсилаючи сю петицию до Отави, до міністерства справедливости заявив, щоб не руководитись жадною ласкою загалом Кравченка, бо він повинен повиснути за свое мордерство.

КАЛҐАРІ, АЛЬТА.

15 і 16 мая місто було сильно порушене. На полудни міста відкрито нове незвичайно сильне жерело ґазу і нафти. Після обчисленя фаховців новий шнб буде давати денно 150-200 тон нафти і величезну скількість ґазу і ґазоліни. Акциї „Калґарі Петролїюм Продуктс Ко." скочили в однім дни з $12.00 на $200.00 і ще підуть в гору.

800 ВТОПИЛОСЬ.

Quebek. Дня 29 Мая в ночи вдарилось два кораблі на мори лише 30 миль від Канадийских берегів. Кораблями сими були „Empress" і „Hanover", один з них „Empress" затопив ся а з ним малось втопити 800 душ. Всіх подорожних на сім кораблю було 1.200. Що сталось з „Hanover" кораблем доси еще не відомо але правдоподібно що і він затонув також.

Катастрофа ся наступила рано около третої години серед ґустої мраки.

ДВА АРЕШТАНТИ ЗАБИЛИ СЯ.

Поліцман Рід, що помагав Кравченкови в утечи з криміналу, і за що він був засуджений на сім літ вязниці в Стони Мавтейн, упав з риштованя на якім робив коло одного будинку і забив ся на смерть. На риштованю був также вязень Фрадрик С. Ґавкінс, засуджений на 20 літ за злочинство. Він також упав разом з Рідом і забив ся на місци. Оба арештанти робили коло будови кримінальної вежі. Сесю вежу будували з цементу, а верх еї мав бути з дерева. Рід і Ґавкінс робили карпендерку одев близько другого. Они зійшли ся оба на одну дошку, яка була за слаба витримати вагу двох таких осіб, і наслідок був страшно фатальним, бо оба упали на каміно і в пару мінутах попрощали ся з сьвітом, а рівночасно скінчили покуту за свої кримінальні учинки.

Сьвіт.

СУФРАЖЕСТКИ ПРОТИ БАР.

В стейті Іллінойс переведено 7 мая голосоване над барами в якім брали участь тоже і жінщини. Бари перепали великою більшостию голосів, а замітним є се, що всі жінки голосували проти бар. На підставі сего голосованя 1100 корчмів, які розкинені в 200 ріжних містах мають бути замкнені.

Приходить час!

НАЙБІЛЬШЕ МІСТО В АМЕРИЦІ.

Після обчислень федерального бюра конскрипциї, население Ню-Йорку [illegible] червня, 1913 р. 5 міліонів, 333 тисячі 537 душ. З того припадає на дільницю Мангатен 2 міліони 536 тисяч 716, на Бруклин 1 міліон 833 тисяч 696, Бронкс 569 тисяч 198, Квінс 339 тисяч 886, а в Річмонд 94 тисячі 43.

За послідні 4 роки населене зросло о 556 тисяч 654 душ.

ЗАМИКАЮТЬ ШИНКИ У СТЕЙТІ ІЛЛІНОЙС.

З Шікаґо, Ілл., доносять, що наслідком загального голосованя над справою продажі альколголю доси замкнено вже у цілім стейті Іллінойс 1.100 салунів. В місті Аврора замкнено всі шинки о 12-тій годині о півночи; люди пиві до безтями прощали ся зі своїм приятелем, до якого привикли. Поволи стейт Іллінойс висихае з горівки.

В Ніагара-фалс бачили около ді ось яку драматичну сцену. Рівною надлинув човном рибак Шнайдер. Якимсь случаєм стратив він весла, а вода забрала его з човном і несла прямо на водоспад. Смерть була не минуча і коли доплинав вже до краю водоспаду, він встав в човні і повів руками на всі боки прощаючись з поелїдне з чисельною публикою, що приглядалась сій події, і за хвилю пропав в вирі вода. В кілька годин пізнійше плинали по Ніагарі відламки човна.

БОЇТЬ СЯ МЕСТИ.

Рокефеллер, моральний виновник смерти страйкарів, їх жінок і дітий в Колорейдо, боїть ся мести робітників, тому побільшив свою сторожу коло свого мешкання і казав уладити електричні рефлектори, так, що за потисненим ґузика ціла його хата і подвіре є зараз осьвічене сильним сьвітлом. В сей спосіб хоче він забезпечити себе перед нечайним нападом в ночи. Годі однак вірити, чи та сторожа і рефлектори причинять ся до заспокоєня його совісти.

На Сибір засудив російський суд в Варшаві польського академика Літковського за те, що будучи в Галичині належав до стрілецького товариства. Літковський походив з російської Польщі. По амнестиї поїхав до Росиї без пашпорту, але на границі арештували його і переведи ревізію. Знайшли при нім квітарі з стрілецького товариства і поставили перед суд за зраду держави, бо належав до товариства, „що змірає до відірвання польского королівства від Росиї." За се засудили його на поселене в Сибірі.

„НЕМА СПОВІДИ ЗА ПІВ ДОЛЯРА."

В ню-йорській російській газеті „Русское Слово" читаємо таку дописъ православного Мосила, Михайла Зворева з Грінвіч, Кал.: „Надавно приїхав до нас з Ню-Йорку піп Ч. Я з кількома товаришами прийшов до нього сповідати ся. Піп нас спитав: „Кілько даєте на церкву?" Я на се сказав, що довший час вже йе маю роботи, тож не маю що дати на церкву. Потім він питав мене, кілько я хочу дати за сповідь. Я кажу, що маю 50 центів і хочу їх дати за сповідь. На се піп розкричав ся, що нема за 50 центів сповіди і прогнав мене.

МАЛОЛІТНІ БАНДИТИ.

Краківській поліциї вдало ся зловити двох небезпечних російських бандитів, Блювача і Микиту, котрі втікали перед російськими жандармами. Блювач має 19 а Микита 18 літ. Блювач стояв на чолі бандитської шайки, [illegible] громадську касу. На здоганяючих їх жандармів бандити кинули бомбу, котра убила кількох людий, в Петрикові висадили динамітом комісарят поліциї, а директора поліциї застрілили. При ревізиї в Кракові найдено у них 20 кг. динаміту. Злочинці признали ся, що допустили ся разом 12 убійств і 20 рабунковых нападів в Росиї і Австриї.

БОГАТИЙ ЖЕБРАК.

Польські газети доносять, що перед кількома днями поліция у Львові арештувала якогось жебрака, котрий продавав на улици сірники, але ся торговля сірниками, була лише покришкою для жебранини. Жебрак, торгуючи ся недавно з якоюсь панею, попав без причини в таку злість, що хотів бити її палицею, а поводив ся так неприродно і горячково, що поліция думаючи, що се божевільний чоловік, відставила його до кульпарківського заведеня для божевільних. Коли його передягали в одяг заведеня, на велике [illegible] лікарів і дозорця, найдено в торбі на грудях жебрака 66 тисяч корон. По тім богатого жебрака випущено [illegible]

БОРОТЬБА МІЖ ДУМОЮ Й ПРАВИТЕЛЬСТВОМ В РОСІЇ.

Остання голосна обструкция в думі, котру припинено тілько через виведено салдатами галасуючих послів зі салі і через виключеня 13 послів в 15 засідань, в початком боротьби думи за свободу слова. Правительство видало двох послів крайної лівиці із за їх промов в думі карному судови і внедавно в царя дозвіл на їх укаране. Опозицийні і поступові партиї думи жадать ся до боротьби проти правительства, котре — як кажуть думські круги — хоче розвязати думу і тому провокує її відниманєм свободи слова. Ріжні партиї пропонують ріжні способи: голосну обструкцию, зложене мандатів, відкинене будьжету. Справу має порішити конференция всіх партий.

Президент думи Родзянко постановив удати ся до царя до Лівадиї з жалобою на правительство.

ВІЙНА ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ З МЕКСИКОМ.

По здобутю міста Вера Круз не прийшло до поважної борби між ворожими військами. Що станеть ся дальше, годі вгадати. Кождого дня може розгорітись кровава війна. Обставини так складають ся, що годі повірити в мирне полагоджене спору Злучених Держав з Мексиком. Американьский амбасадор отримав від мексиканьского уряду пашпорт з наказом, щоби опустив мексиканьску державу. Се значить, що Мексик зірвав дипльоматичні зносини з злученими Державами. В столици Мексико прийшло до вуличних демонстраций, підчас яких кинено американьский прапор на землю і подоптано.

Останні вістки говорять, що між військом Гуерти приходить до непорозумінь, як також насліли вістки, що Злучені Держави вислали більше свого війска до Мексика з обширними інформаціями про провадженє війни.

Революция в Мексико прибирає [illegible] вигляд. Армія революціонерів віднесла сьвітлу побіду над військами Гуерти під Тампіко і тепер посуває ся на місто Мексико. З другого боку головний командант революцийного війска генерал Віля веде страшну облогу міста Салтілло на півночи і коли займе то місто то нічого не буде стояти йому на дорозі до міста Мексико до послідної розправи з Гуертою. В тій облозі бере участь 29 тисяч війска Вілі, а в місті є замкнених 12 тисяч війска Гуерти. Послідні вісти доносять, що побіда схиляє ся на сторону революціонерів.

Через постійні побіди над військами Гуерти, ген. Віля набрав ся великої сили і розголосу по цілім Мексико. Се викликало зависть у других провідників революциї і як доносять телеграми кількох з них змовило ся повалити Вілю сейчас по скінченю облоги Салтілло. Се означало би, що по поваленю Гуерти прийшло би до нової революциї.

Рівночасно представителі Злучених Держав, Мексико і трох полудньово-американьских республик зібрали ся на мирові переговори до Ніаґари в Канаді. Який результат принесуть ті переговори, покаже недалека будучність.

ПОМІЧ ДЛЯ ГУЕРТИ.

Якийсь Англієць післав сими днями для президента мексиканьскої републики, Гуерти тисяч долярів, як поміч на війну з Злученими Державами. Причиною такої дивної симпатиї Англійця до Гуерти була ціла низка кривд, які йому зробив уряд Злучених Держав. Найбільша „кривда" була така, що цлсвий уряд в Ню-Йорку казав його доплатити перед висіданєм з корабля на сушу [illegible] дві шпильки з капелюха. Ся „кривда" і поведене урядників так озлобило його, що він постановив післати Гуерті тисяч долярів на війну з Злученими Державами. При надаваню грошей не обійшло ся без клопотів. Сей случайний прихильник Гуерти не знав його імени так, що не можна було гроший вислати. Почтовий урядник мусів доперва телефоном питати на всі сторони, як називає ся Гуерта. Вкінци удало ся довідати ся про се і гроші післано Вікторіянови Гуерті. Не знати лиш чи вистарчить та сума на війну з Злученими Державами. — З нагоди сеї сьмішної історії треба додати, що воєнні ерози між Мексиком і Злученими Державами тепер припинено, бо полудньово-американьскі держави дальше ведуть свою посередничу акцію, щоби погодити ворогів без дальшого проливу крови.

15-ЛІТНА ДІВЧИНА ВИРАТУВАЛА ЦІЛУ СВОЮ РОДИНУ.

Недавно вибух огонь в Бруклині в домі на 545 Кленмор авеню. Огонь повстав на 2. поверсі і обхопив цілий дім. На 2. поверсі огонь був такий сильний, що тяжко було там приступити, а було там в однім мешканю шестеро дітий. Здавало ся, що загинуть вони, бо язики огнева сторона [illegible] дати їм ратунок. Але найстарша сестра тих дітий Роза Коген, студентка середної школи, не ждала на ратунок, а сама взяла ся ратувати своїх молодших сестер і братів. Не зважаючи на огонь і дим, вискочила вікном на дах сусідного дому, вищого о 1 поверх, а відтак скликала своєму молодшому братови, щоби подавав їй двох молодших братів і сестер. І дійсно брат Рози Рібін подав їй 4-літну Гертруду, 5-літну Норму, 7-літнього Луиса і 8-літного Натана, котрих вона занесла як найдальше від огню, на край даху. Опісля стягнула на дах і молодшого брата. Коли за якийсь час огнева сторона дістала ся до того мешканя, почала з поспіхом глядати дітий, серед пожарників. Спочатку глядали всі страшники, що діти згоріли, але потім почули голоси дітий, [illegible] страшників, почали кликати о ратунок. Страшники вийшли на криму і забрали дітий на долину.

НАСЛІДКИ ОДНОЇ З ПРОПОВІДИЙ ЗОЛОТОУСТОГО ЕП. ОРТИНЬСКОГО.

Михайло Поляк, кравець, замешкалий під ч. 4128 Джерманттаун Авеню (в Філядельфії) вніс до цивільного суду ч. 3. жалобу о відшкодоване в сумі $15.000. Сю жалобу внесено против Стефана С. Ортиньского, епископа грецько-католицкої церкви.

У внесенім адвокатом п. Поляка позві говорить ся, що на передполудневім богослуженю в неділю дня 3 мая мав епископ в церкві Непорочного Зачатя Пр. Діви Марії при 810 Норт Франклін стріт перед великим числом вірних проповідь, у якій ужив скандальних, злобних і очернюючих слів против Поляка. Відтак епископ назвав Поляка людиною низкого й фальшивого характеру.

Згадану висше скаргу внесено на підставі ось-такого заприсяженого сьвідками зізнанія:

Я чув, як Стефан С. Ортиньский в русько-католицькій церкві св. Марії говорив дня 3 мая 1914 р. слідуючі слова:

„В сім місті в один чоловік, що називаєть ся Поляк. Ви не повинні вірити Полякови. Ви не повинні сходити ся з ним. Він є коробою в громаді. Він вірує у вільну любов. Він не вірить в Бога ані в релігію. Він є гірший від худоби. Він є свиня. Він є собака. Він є гірший від собаки. Він є гній".

Отже нарешті трафила коса на камінь!...

Більше про сю скандальну [illegible] напишемо у слідуючім числі „Канадийця".

Хто доси не заплатив за „Канадийця" а читав його нехай буде ласкав заплатити.

Виходить 1 і 15 кождого місяця.

АДРЕС:

Канадиєць

THE CANADIAN

10336—96 ST. EDMONTON, ALTA.

Передплата на рік виносить .... $ 1.

Видає Спілка „Канадиєць." Число Телеф. 6344.

Редакция приймає всякі оголошеня по умірковані ціні; по близші інформациї пишіть до Редакциї.

Гроші можна посилати в редистрованім листі, або через експрес, або на Money Order в карточці, котру дістанете на почті, бо від експрес-агента треба в листі післати до Редакциї, бо без тої карточки не дістанем гроший.

„КАРМАНЬЩИНА" В КАНАДІ.

Стала ся велика річ! До Канади приїхав з Галичини заслужений поет і виступник учителя Петро Карманьский і викликав велике потрясене на канадійській Україні. П. Карманьский був у Канаді учителем в учительскім семинари в Брендоні (провінция Манітоба) більше від під року, а при тім став писати статі до двох часописий і тими власне викликав велику бурю. Більше від пів року всі українські часописи займали ся широко особою п. Карманьского. Привід до сього дав п. Карманьский своєю крайно простацкою лайкою в ґазеті „Канада" на часописи і людий противного табора сїй часописи.

Про одно і друге хочемо тут поговорити трохи ширше.

Робимо се длятого, бо вважаємо обовязком кождої шануючої себе часописи виступити як найрішучійше проти такого способу писаня, невісного і невиданого навіть в часописях великих міст, видаваних для суспільного шумовиня. Тому то з уваги на оригінальність того способу писаня назвали ми його „карманьщиною". Ніхто нам не може закинути, що мішаємо ся не до своїх справ, бо честь і повага української преси є нашим загальним добром і всі мусимо її боронити. І ось обізвала ся вже стїй справі і українська ґазета в Києві „Рада" та, передрукувавши одну цьвітку з „творчости" п. Карманьского в ґазеті „Канаді", звертаєть ся з гірким докором проти автора сеї „творчости" і часописи, що її помістила.

Скажемо ми про сю „карманьщину" трохи ширше, бо ходить нам о се, аби щось подібне на будуче не повторило ся.

Маленьке непорозуміне.

Маленьке непорозуміне вийшло, що п. Карманьский став у Канаді великим чоловіком, що його лайка прибрала такі великі розміри, що відбила ся відгомоном в усіх канадійських українських ґазетах та звязла увагу мало не усіх тамошних наших земляків.

Пан Петро Карманьский звісний в Галичині зі своїх доволі слабких, але вельми плаксивих поезій та докучливих нарадков до тих поезій на адресу української суспільности, що не цінить сеї творчости так як би собі того поет бажав. Одначе українська суспільність легковажила собі ті докучаня та гладила на них як на виплоди хорого умово чоловіка. Се його лютило, але лють була безсильна, бо хоч би поет і хабаг її вилити на папір, то жадна часопись в Галичині не друкувала би тих виплодів з простого милосердя над автором, аби його до решти не осьмішити. Помимо п. Карманьский не брав жадної участи в публичнім житю. Учив в гімназії яко заступник учителя і вимучував свої плаксиві поезії. „Депол!" Аж перед якім роком дізнала ся управа „Рідної Школи" у Львові, що пан поет має довги і, що готовий поїхати латати їх аж до Канади. Як ми сказали, наша суспільність зглянула ся до нього з милосердєм, тож і тут не відмовила його просьбі та поручила його на учителя до учительської семинариї в Брендоні, в Канаді.

Тоді п. Карманьский, одержавши за знижкою залізничий білет від лінії Кунард (львівський аґенції обіцяв за се зробити рекляму в українських часописях), вибрав ся по золоте руно до Канади. Приїхав з міною великого чоловіка. І тут власне було се маленьке непорозуміне. Канадійскі Українці, бачучи його прибрану міну, мали його дійсно за великого чоловіка. Відразу сказали плаксивому поетови і бідному сулєнтові, що він може бути у них провідником в політиці та в культурнім житю.

З того маленького непорозуміня вийшло те, що нашому поетови цілком перевернуло ся в голові. Йому здавало ся, що він став відразу великим чоловіком. Глипнув до зеркала і прийшла йому до голови велика гадка: — написати „Малпяче зеркало". Але хто його видрукує? Згодила ся принята те „Малпяче зеркало" українська ґазета „Канада", котра підпирає анґлійську консервативну партію. Поінформовано п. Карманьского, що є в Канаді також українські ґазети „Канадійський Фармер" і „Український Голос", котрі менше або більше підпирають анґлійську ліберальну партію в Канаді. Дальше сказали тільки п. Карманьскому, що заплатять за „Малпяче зеркало", але, що і як писати, то вже йому й не треба говорити, він же письменик...

І зачав наш поет писати се нещасне „Малпяче зеркало", хотячи в нім показати велич свого таланту і свого образованя, яке приніс з Европи на американьську землю. А люди дивили ся довгий час на того „великого" чоловіка і його зеркало, а на диво не бачили тої помилки, того непорозуміня, яке зробило його великим у Канаді.

Повінь лайок.

І ось почав уже п. Карманьский свою „літературну" творчість в ґазеті „Канаді". У своїх статях п. з. „Малпяче зеркало" і поза там „зеркалом" почав сипати найпогани[ш]ою лайкою на ті дві часописи з противного табору — „Канадийский Фармер" і „Український Голос", на редакторів тих часописий і на всіх людий, що стоять близько тих часописий. Лайки були крайно простацькі. Цілу енерґію своєї поетичної творчости ужив п. Карманьский, щоби найбруднійшими помиями облити політичних противників гостинної для нього часописи „Канада". Можна би видати цілий „словарець поета Карманьского простацьких прізвищ та уличних лайок".

Подамо тут лише деякі слова з матеріялів до того словарця які ми вибрали зі статий п. Карманьского. Ось ті „цінні" слова: злочинці, шматарі, дурні, падлюки з канадійської болотнистої української улиці, фармерські наймити, патентовані осли, редактори пастухи, драни, пастушні мозки, пастухи-аналфабети, злидні, обманці, блазни, віслюки, півінтеліґентне сьміте, відьоди, занродії драпіхи, фармерскі собаки, дураки, українські Індіяни, паньки, морди, тупоголові патріоти і шантажисти, жертва духового і морального пролітаря і т. д. в безконечність.

Або такі цьвітисті зевороти п. Карманьского: „скудобілий раб Гизавий" (п. Гизавий се редактор — К. Фармера—) „ваша зелета переповнена брудами" (також на адресу редакторів українських часописий з иншого табора); „виламують за голодранцями і дураками в роді Гизавих їх смаркотине" (на адресу селян-фермерів); „перевонайте-нас, що ваш орган не є бюрем посередництва для всіх зрадників" (до редактора „Укр. Голосу"); „я боронив ся перед цілою зґраєю і смагав всіх псів так, що вони аж скавуліли"; „ей драньто, драньто! Не вже ти думаєш, що все, чого ти не розчоломлюєш своїм тупоумієм, мусить бути дурне? Ні ідіоте, тобі тое ...... ! — не зґарок" (12 ч.) (до редактора „К. Фармера") і т. д. і т. д. такок в безконечність.

Або така його виснанка на одного дуже порядного шанованого чоловіка, сьвідомого Українця-патріота, котрий виїхав з Канади до Галичини і на російську Україну, щоби добре пізнати відносини в рідним краю: „Поїхав він до Галичини як один з роду Демянчуків, що на редактор „Руського Сьвітла" пощупив пересадимо на назву Ефіяльта".

Отсе та „карманьщина", якої не соромила ся подавати українська часопись яко повчаючий корм душевний для своїх читачів. Кождого чоловіка культурного і при здорових змислах збирає оморока, як бачить такі —літературні твори— дрюкованї.

Аж коли канадійські Українці побачили в цілій повні сю —карманьщину—, переконали ся про правдиву вартість того пророка. Але він самий, невилічимо хорий на манію величности, з перевернутою головою був дальше по консервативнім папери —Канада—. „Великий чоловік, великий письменик, великий політик".

Коли звичайні ґазети —К. Фармер— і —Укр. Голос— почали ся потрохи відгризати на сю погану лайку учителя молодіжи і поета, п. Карманьский проголосив себе великим чоловіком, великим письменником і великим політиком, котрого ніхто в Канаді не може і не сьміє критикувати.

П. Карманьский показав ся тут не лише простаком аж до мерзости, але й зарозумілим аж до сьмішности.

Ось-як він говорив до тих, що хотіли його критикувати:

—Не маєте права про мене говорити, бо ви не здібні мене критикувати—; —ви лише блохи в порівнаню зі мною—. Або та ще весело: —На самім перед скажім собі, хто —воно таке— Кудрик, редактор —Укр. Голосу—, а хто я, Карманьский, професор української мови й історії в брендонськім семинари (вкода, що не в університеті в Пацикові), та подивім ся на їх заслуги(?!!) для українського народа взагалі. Заслуга моя (Карманьского) така велика (?!!), що ви всі і до своєї смерти сотної часті не зробите того, що я вже зробив—.

Таких самохвальб маса масенна, а все притім поплюкував ся на се, що має цілу купу шкільних сьвідоцтв, гадаючи, здаєть ся, що дурень зі сьвідоцтвами має більшу вартість від дурень без сьвідоцтв.

Коли люди в старім краю — як нам пишуть зі Львова — читали ті самохвальби п. Карманьского, то тріскали зі сьміху і питали ся один одного, чи не видав хто, чи те чував хто, де ті його велиханські заслуги, про які він пише, що — положив для свого народа—. Але ніхто як се не міг відповісти, бо ніхто про них не чував, бо їх не було, а уявили ся вони тільки хиба в хорій поетичній голові п. Карманьского. —Заслуги— положив він аж в Канаді для свого словаря —особливих— слів.

У своїм „Малпячім зеркалі" подав п. Карманьский в однім місци німецький цитат з Гайне і там слово „Ungeziefer" переводить по українськи на „потвора". Се німецьке слово по нашому значить „погань", „нечисть" і в тім значіню ужив його німецький поет Гайне у віршах, а яким писав про блощиці. Блощиці є поганню, нечистю, але, аби вони були потворами, се перший раз чуємо від професора Карманьского, обладованого сьвідоцтвами. Про таку блощицю навіть Жіль Верн ще не писав. Вона хиба належить до „запасів" будучности п. Карманьского.

На конець ще згадаємо, що п. Карманьский тепер власне від'їхав з Канади, обіцюючи з осени знова вернутись, а на прощаня написав ще глупеньку поезію, яку видрукувала „Канада" і „Кан. Русин". Але се ще можна йому простити. Волить вже дальше писати поезії ніж прозу, бодай на основі тої сентенциї: — „Wer nichts zu sagen hat, thut es meist in Versen" (хто не має що сказати, то робить се у віршах).

Ось-так розібрали ми того „поетичного полуґива" до нага, а зробили ми се не задля його особи, а задля науки другим, аби то не кождому можна вірити в його „ученість". І в нас, у Злучених Державах, є такі редактори, котрі удають здеса соціалістів і хотять других учити соціалістичних наук, а самі на ній так розуміють ся, як Карманьский на політиці.

Ам. Свобода.

ПРОСЬБА.

Дорогі в Христі Братя і Сестри — Просимо ласкаво розважити сю нашу просьбу і прихилитись до неї. Кольонія наша лежить 25 миль від Vegreville, Alta. Люди, що осіли ся в сих околицях переважно бідні, бо і земля тут каменяста і з лісом так, що дотепер не мож було більше виробити як 15-20 акрів. Робота за поли церковним у нас тоже не могла вінчатись обильними внеслами, бо хоч і є у нас гарна громада, то самі такі, що доперва доробляють ся. А до того ми старали ся, щоб у нас була школа, в сей кошт потребував також відвас, початкуючих фармерів, чимало кошту. Ми і про церковцю не забули. У нас працював перед чотирма роками проповідник д. Е. Періч і за его старанєм ми заощадили поверх 200 долярів на церковний будинок. Відтак цілий час не було у нас проповідника, тай справа церкви припинилась. Коли тепер ми одержали нового проповідника, ті бажаємо взяти ся спільно до діла і чим скорше побудувати відповідний будинок — церкву. Початок діла у нас вже є і ми ще доложимо всіх наших старань, та ми самі мабуть не вскаї. Сею чужої помочи, двигнути цілий тягар. До тепер ми справляємо наші богослуженя в школі, та нам треба конечно мати осібний будинок на молитву. Просимо проте поможіть нам своїми лептами, а ми будемо просити Всевишнього щоб Вам стократно... Коли нам допоможе Всевишний, що стане нам лекше, то і ми щиро поможемо слабшим від нас. Просимо рівнож і проповідників християнських громад голосити нашу просьбу в церквах.

Ласкаві датки просимо слати або на редакцию „Канадийця" або на руки касиєра нашої громади: Human Dmytro P. O. Lanuke, Alta.

Загромаду:

Дмитро Данилюк Василь Делявский

Дмитро Гумен.

ЧИТАННЯ НА НЕДІЛЮ

В СТРАСІ І ПОКОРІ.

1. В страсї і покорі
В дім Божий входім,
Славить Бога в Тройці,
Смиренно начнім.

2. Отця, Сина й Духа,
Божество одно,
Славім, прославляйме,
В пїснях согласно.

3. Сьвятий кріпкий, Боже,
Милостив нам будь;
Молим Тя благим
Глянь на грішний люд.

4. Поглянь-же на него
Він просить Тя днесь
Прийми тую мольбу,
Що шле Тобі днесь.

НАУКА О ТВЕРЕЗОСТИ.

Ефесян 5:11—21.

Золоті слова:— „ВИНО (Э) ЗРАДНИК; НАПИТКИ (Є) БУЙНІСТЬ; ХТО НА НИХ НАДИТЬ СЯ, (Э) БЕЗУМНИЙ". Прип. Соломона 20:1.

11. І не приставайте до неплідних діл тьми, а лучче и викуйте їх.

12. Що бо діеть ся потай у них, соромно й казати.

13. Усе ж обвинувачене від сьвітла являєть ся; все бо явлене єсть сьвітло.

14. Того ж то глаголе: Устань, сонний, і воскресни з мертвих, то й осьвітить тебе Христос.

15. Глядіть же, як би вам оглядно ходити, не яко немудрі, а яко мудрі,

16. викупляючи час, бо дні лихі.

17. Тим-то не бувайте нерозумними, а розумійте, що єсть Божа воля.

18. І не впивайтесь вином, бо в йому розпуст, а сповняйте себе Духом,

19. бесідуючи між собою псальмами, та гимнами, та піснями духовними, сьпіваючи та играючи в серцях ваших Господеві,

20. дякуючи всякого часу за все в імя Господа нашого Ісуса Христа Богові і Отцеві,

21. корючись один одному в страху Божім.

Наше житє на тім сьвіті можна порівнати до корабліа на бурливім морю. Як кораблям на тім морю грозять вибухи, морська темряза і всякі иньші річи, так і нам на тім морю нашого житя грозять сим подібні або еще гірші небезпечеьства. Много кораблїв всїлякого рода — слабих і найсильнійших розбило ся і загинуло в морській глубині. Причиною сего була часть небачність або легковажність. Так само оно діє ся і з нами. Много людий живучих перед нами пішло до вічної погибелі. Та за що ж они пішли до тої погибелі? — а те, що живучи в небезпечествах на тім сьвіті, они жили необачно або легковажно. Як нашї попередники жили, так само і ми живемо або находимо ся в тих самих небезпеченьствах, або у всїляких гріховних похотях, що провадять до вічної пропасті. Отже ж коли так, то будьмо всї обачними, щоб і нам не піти слідом за ними до тої погибелі.

Много є річий на тім сьвіті, що замечанують наше житє, що спроваджують нас з правдивої дороги на дорогу блуду, що вводять нашому здоровлю, нашій славі і нашому спасеню, як на примір: нехай розпуста, нечистота, злодійство, убійство, проклони, богохульства і всїлякого рода нахидости і похоти. Від того тебето ми повинні утікати так як від смерти. Але зі всїх сих і сим подібних річий найбільшим нашим ворогом є ПИЯНЬСТВО.

Пияньство є нашим ворогом позаяк оно спроваджує найбільші нещастя на кожду людину, котра стає ся жертвою того страшного налогу.

Пияньство пожирає людский тяжко запрацьований гріш. Много є таких людий, що в кількох годинах в пиянстві пропускають дневний або кілька-дневний заробок, що був зароблений в поті чола або і цілого тіла.

Пиянство пожерає не лишень людский тяжко запрацьований гріш, але оно дуже часто пожерає і цілі майна. Я знаю, тай я є певний, що кождий з читачів також знає одного або й більше господарів, що через пиянство утратили цілу свою батьківщину. Много є людий, що були великими богачами, що мали всього подостатком для себе, та і бідним могли були помочи, але через пиянство стали ся послідними дідами.

Пиянство відбирає людям честь або славу. Много знаємо людий всїлякого заняття і становиска, котрі мали славу, честь і повагу між многими людьми. Але коли они віддали ся пиянству, то все стратили.

Пиянство умертвляє людску силу і відбирає їх здоровля. Пяниця ніколи не спить натуральним сном. Одні пяниці будуть кидати або кидати собою по постели, або по підлозі, або по землі, або по-камінню так як би було у них цілий леґіон бісів. Внутрішня спекота, що з подібна до пекоти пекольної, не дає їм спокою...

Другі пяниці там де упадуть там і заснуть. Они спать, як би заснули сном смертельним. Таких можемо безпечно відносити, перевертати, бити, трясти ними а они о нічім не будуть знати. З верху їм є зимно, зі споду каміня дусить їх, або в болоті лежать, а они о нічім не знають. Они порозбивають собі голови, носи, або пороздирають собі тварі так, що кров аж ся з них, а они нічого не дбають. Страшна горячка розбирає їх так, що майже здіють їм як би їх волно посипав. Їх уста переповняють ся піною. Они ригають так, що аж гидко поглянути ся на них, а они на нішо не зважають. Помимо тих всїх річий они все спать, але їх сон не є натуральний. Они спать, бо їх кров є затроєна алкоголем. І про те, що їх кров е затроєна, они не спать але лежать нерухливо і без притомности.

Такі люди находять ся в такім самім положеню, як той чоловік, що є приготований до операциї. Доктори ріжуть його тіло, виймають з него ціле нутро його, шукають причини слабости в його середині або навіть і в голові, в мізку роблять операцию, а він нічого не знає і нічого не чує. Він не спить, але є не рухливий і без притомности, бо його кров є затроєна в нім. До такого чоловіка суть подібні декотрі пяниці. Они не спать, як ми думаємо собі, але находять ся в безпритомних страшних внутраних страстях під впливом алкоголю.

Дуже часто трафляє ся, що пяниці не памятають, що діяло ся з ними або, що они мусіли терпіти страшні муки, коли були під впливом алкоголю. І не диво, що се так є, бо оно діє ся так само і з тим чоловіком, котрий піддає ся нераз і дуже страшній небезпечній операциї. Такий чоловік ніколи не чує по операциі тих страшних болів, що його тіло зазнало в часі операциї. Так само і чоловік вітверезивши ся з алкоголічної отруї не чує тих страшних мук, котрі його тіло мусїло перетерпіти в часі його безпритомности.

Суть і такі пяниці, що коли вють ся, то ревуть як дикі звірі аж страшно слухати їх. (Дальше буде.)

НАУКА

НОВЕ ЗАСТОСОВАНЄ ЕЛЕКТРИКИ.

Доносять з сфер технічних, що електрика дасть ся дуже добре ужити і в рільництві. В Чехах переведено пробо. Уряджено над полем засіяним сітку електричну, яка освітила часть поля. Та часть поля, дала два рази більший збір від части, яка не була під ділaнем сьвітла електричного. Ділано електрики тревало лише кілька години.

СЕРЕДНИК ПРОТИ КУРЕНЯ.

Американський лікар др. Крес винайшов середник проти куреня тютюну. Іменно він зробив на однім налоговім курцеви ось такий досьвід: Устну яму курця вимастив др. Крес розчином вітранів сріда. Небавком замітив курець, що дим тютюну в сполуці з посмаком уст викликував вельми прикрий смак в устній ямі. В тім напрямі вів др. Крес дальші досьвіди і пересьвідчив ся, що причиною сего є протидїлана вітрацита срібла з нікотином.

Треба лише раз виполоскати уста легким розчином вітранів міди, а опісля закурити папіросу, щоби раз на все перестати курити. Коли се правда, зглядна буде визначувати, що сей новий досьвід др. Крес повитають радо всі курці а головно такі які з причини слабої волі не можуть здержати ся від куреня тютюну і нищать своє здоровле і кишені.

ЧИСЛО 40.

Число 10 містить в собі значіно чогось поручаючого і научаючого прим. права, устави, а число 40 означає щось умиюго, недоброго, покуту.

40 днів і 40 ночий тревав потоп, 40 літ ходили Жиди по пустини, 40 днів постив Мойсей, Ілія і Христос. Положна жена не виходила 40 днів, 40 днів була звичайна кара, вася сьв. Павло був 5 разів покараний, 40 годин лежав Христос в гробі, в 40 днів по воскресеню вийшов ся на небо, 40 днів посту від першої ночи посту до цьвітної неділі. В середніх віках 40 днів були речинцем всяких справ, 40 днів тревала кварантана в Венеції для кораблів зі Всходу підозрілих о заразу. У латинників заховало ся до нині 40-годинне богослужене. Шибениці до недавна виносили 40 стіп висоти. 40 літ означає звичайно одну ґенерацію, а істория уважають 40 літ за пересічне панованє королів. Два рази 40 літ — вік старечий, а три рази 40 — найвисший вік людський.

В ДИКИХ КРАЯХ.

В Парижи, столиці Франциї, виголосив перед двома тижнями учений Гапрі Ляндор звіт зі своєї подорожи по Бразилії. Виправа тревала півтора року, від січня 1910 до половини 1912 р. Ляндор перебув взагалі 22 тисячі кільометрів, з того 8 тисяч по краю доси зовсім не знанім. Виправу почав з Ріо де Жанейро а скінчив в місті Ліма в краю Перу. Товаришило йому пятьох мулятів, мішанців білих людий з мурянами і один мурин. Коли зайшли в праліси, скінчили ся їх засоби поживи і вони 16 днів мали ся лише ягодами та корінням. Не удалось їм уполювати ані одної звірини, ані одного пташка. Потім дістали ся в край більше гостинний, але кілька-дневний піст Ляндор відпокутував довгою недугою. В часї тої подорожи зробив він богато важних відкрить, з котрих скористає наука природи та ґеоґрафії.

Сей учений відбув вже богато подорожий по ріжних краях. Дуже небезпечна була його подорож, яку відбув перед 17 роками по Тибеті, краю в середущій Азії. Сей край ще доси добре не розсліджений, хотяй богато учених старало ся розсїдити його близше. Тибетанці взагалі не пускають чужинців до середини краю, щоби не зрадити тайн своїх краєвих сьвятощів. Ляндор вибрав ся був в глубину краю в товаристві 30 тубольців, однак коли Тибетанці загрозили їм тортурами, як їх зловлять, товариство Ляндора стало зменшати ся, аж врешті остало при нім лише двох тубольців. За ним виправлено погоню, але Ляндор укривав ся днями в гірських кріївках, а лише ночами посував ся наперед. Хотів конче дістати ся до сьвятого міста Лгаса, до якого Тибетанці не хотять пустити ніякого чужинця.

Коло одного села їх зловили; всіх трох звязали шнурами та заграбили їх подорожні шакунки. Ляндор плакав, бачучи, як Тибетанці нищать його фотоґрафічні знимки та наукові записки. По тім зачало ся тортуроване вязнів. Вірний слуга ученого подорожника дістав двіста бамбусових буків. Самого Ляндора спершу не били, боячись мести білих людий. Але коли Ляндор сказав, що мусить дістати ся до тибетаньских сьвятинь, хтось нагло ударив його в голову і він приголомшений упав на землю. Старшина тубольців зібрала ся на нараду і засудила його на смерть. Його повели на місце страчення. Перед виконанєм вироку почали мучити його страхом. Пересували перед його очима розпалене до білого желізо, вояки в жовтих і червоних одягах підбігали до него, грозячи добутим оружєм, а кат кілька разів приклaдав йому великий меч до шиї, немов шукаючи найліпшого місця, щоби задати йому смертельний удар. Ляндор зносив усе те з неустрашимою відвагою.

Тоді старшина тубольців сказала: „Ти не боїш ся смерти, тому спробуємо тебе помучити.„ І острим ножем вирізали йому нігті, обнажуючи тіло на кінцях пальців, завдавали йому рани на раменах і плечах. Тортури відбували ся підчас подорожи до індийської границї. Однак поранений та окровавлений Ляндор не переставав займати ся науковими дослідами. Привязаний до кінського сідла розглядав ся уважно довкола. І серед таких обставин Ляндор відкрив жерело ріки Брамапутри.

Тимчасом його індийські приятелі занепокоєні довгою його неприсутностю, вислали за ним ратункову виправу і вона при помочи шпіонів віднайшла його сліди. Вояки відділа індийських військ визволили жертву з рук тибетаньских дикунів. Др. Уїльсон, провідник ратункової виправи, не пізнав свого приятеля. Розійшов ся з ним яко з молодцем, повним сил і здоровля, а побачив перед собою старця з вихудлим лицем, покритого занечищеними ранами і з великою дикою бородою. Потім кілька місяців лічив ся з ран та крайного знищеня. Коли почав з памяти списувати те, що бачив і пережив, дуже жалував за страченими фотоґрафіями, записками, рисунками, мапами і т. п. Прийшовши до цілковитого здоровля, вибирав ся ще нераз в наукові подорожи по незнаних краях; в послідне — як згадано на вступі — не завагав ся перед трудами подорожи крізь праліси і пустарі Бразилії, де перед ним не станула ще нога білого чоловіка.

Просимо всїх наших предплатників о відновленє предплати на „Канадиєць."

ОПОВІДАНЯ.

ВІДДЯЧИВ СЯ.

(Дальше.)

— Та на Січ мій старший брат пішов, Максим Чорноусенко, може та його дядьку знаєте?

— Може й знаю, та там вже не Чорноусенко, а як небудь инакше зветь ся...

— Якже воно так?

— А такий старий козацький запорожський звичай. Зви тебе як хочеш, а попавши на Січ приложать тобі зараз инче імя і у список так і переведуть... — Чом-же воно так?

— А ось чом. Ти знаєш може, що на Січ до запорожців втікають піддані усяких панів. А пани страх злі за се, що їм робучого люду убуває. Вони стежуть за втікачами, перед королем, перед гетьманами польськими жалують ся на запорожців, що їх підданих переховують. Тоді то король чи гетьман польський пише на Запороже від такого а такого пана. Ну, мо-ж. Звелено, віддати треба, годі не слухати його королівської милости. А віддати втікача панови, значить віддати християньску душу самому антихристови...

— Я сам бачив, як мучили у нашому замку одного піймaного втікача, Семена Пшеничного. Страх як мучили... Кліщами на смерть вбили...

— Ти хлопче не перебивай, коли старший говорить, а слухай бо воно не годить ся. Коли бачив, то й знаєш, що се гріх втікача панови віддати. Але кошовий вже висказує: Щож робити! Воля короля свята; пошукай, пане писарю, того гільтая у наших січових списках і коли знайде ся, звели звязати в кайдани і під сторожою віддати до рук вірних слуг такого а такого ясновельможного пана. Хай не забагаєть ся хлопови дисцирхати коли його діло панщина. Так гуде сердитий кошовий і то у вічі ляцькому посланцеви, що з письмом приїхав.

Йде писар у січову канцелярію, а згодом приходить і каже кланяючись батькови кошовому:

Ясновельможний пане кошовий, у нас не находить ся Іван Щерба, на примір, в Гаврилівки, є лише Іван Перегинхвіст, а Іван Розбийголова, Іван Півкожуха — вони усі з Гаврилівки, а Щерби Івана ні сліду. А на те гука кошовий батько:

— А добре ти шукав, пане писарю? Тим, що ти голосиш від покідаєш за недогляд, бо воля його милости короля мусить бути сповнена; ану-но пошукай ще раз.

У ляцький післанець усе те чув.

Вертає опять писар, приносить з помічником цілий оберемок списів і кладе кошовому на стіл.— Хрестом святим клину ся, головою відповідаю, що нема у нас Івана Щерби, а є лише Перебийніс, Півкожуха, Розбийголова, ось погляньте — і суне пальцем по перед очи кошовому по папери.

Кошовий і собі встромить ніс у список тай каже: Справді нема Івана Щерби, пиши, пане писарю, його милости, що такого нема, а коли той гільтай тут покаже ся, ми зараз його відставимо, як було приказано.

А як писар відпише і відправить післанця, [illegible] до писаря:

— Побачить він вражий син Івана Щербу тоді, як свое ухо. З відсіля нікого ми не видамо...

Тепер вже знаєш, чому на Запорожі переміняють назвиша?

— Знаю.

— Та ми опісля балакати мемо, а тепер в дорогу нам пора. Касян став сідлати ворoного, та збирати свої причандали. Сонце вже стояло високо і дуже пекло... Обом доскулила спрага. Касян пришив до того, та боки ся за хлопця. Він заговорював його що міг, щоб тільки відвернути його увагу.

— Так у тебе, Івасю, батько-мати є?

— Батько в його Степаном звуть. Мати давно вмерла... Був у мене і брат, та на Запорожє втікати мусів...

— А задля чого мусів?

— Отамана двірського помяв за те, що мою сестру на лані побив. Добре помяв, аж ребра поломив. За те ждав його кара. У нас економ дуже лютий чоловік.

— А до самого пана не можна на його пожалувати ся?

— Батько мій каже так: Жалуй ся перед вовком, що вовченята зївцю зїли. Наш князь страшний чоловік, звір. Як він деколи до села приїде, то люди крийть ся мов перед вовкулакою...

— Про твого пана ми чували. Колись і на нього прийде черга розплати. Чи до вас забігає татарська орда?

— Не знаю, а николи Татари забігать та коні крадуть....

— А часом і людину...

— А так як мене вкрали...

— За тебе булиб узяли гарні гроші — говорив Касян здригаючись в гарного хлопця.

— Не знаєш? А що би вони зі мною зробили?

— Повезлиби у Крим де небудь на базар, може до Козлова, а може аж у Кафу, тай продалиби мов товарину, а що ти хлопець гарний, тоб і гроші великі заправили...

— А опісля що?

— А що-ж би? Потурчили би, присилували би відректи ся Христа і всіх божих угодників та хвалити, молити ся до проклятого Магомета. А відтак ти став би яньчаром та може дійшов би і до великих почестів, та твоїх православних братів різав...

— А колиб ти сього не хотів зробити, колиб в тобі дійсно така твердa християнська душа була, то тебе би мучили, били, замордали би так, що тиб денебудь і здох мов та собака.

— Я чував про те від дідів старих у нашому селі, що в турецькій неволі побували, та мені не хотіло ся вірити, щоб так людей мучили...

— Добре в тебе, синку, серце; невинне, дитяче, та воно так справді, а ти колись дізнаєш ся, що не має лютійшого звіра на чоловіка, як сам чоловік... А від кобзарів ти нічого не чував про турецьку неволю?

— У нас кобзарів зовсім нема. У нас є вжаз із замку, що як тільки покаже ся в селі дід-кобзар, так зараз його повісити. Чому воно так, дядьку? Хибаж кобзарі справді такі лихі люди?

— Ні, синку, вони люди добрі, праведні, людям добра бажають та їх пани-нелюди дуже боять ся, щоб люди не дізнались, чим їх батьки були, та не захотіли того самого, а тоді з панами булоб круто. Колиб так усі закріпощені люди були одної думки, тоб усіх панів шапками закидали і на усій Україні не сталоб панського ляцького духу. Ось чому вони кобзарів, неповинних старців божих вішають.

— Дядьку, чи далеко нам ще до води буде, мені страх пити хочеть ся...

— Нам усім хочеть ся. Дивись на коней, як похнюпили свої голови, як постогнують... Привикай, серце моє, до спасу, се козацький брат. Він щиро приголубить, заховає перед ворогом, а то й погодує... (Дальше буде.)

ГОСПОДАРСТВО.

ПЛЕКАНЄ І ВИХІВ ТЕЛЯТ ДО ПЕРШОГО РОКУ ЖИТЯ.

Коли відлучуване відбуває ся літом, то не давати телятя зеленої паші, бо оно обїдає ся нею, напихає собі живіт. В тім часі хребет телята з ще не слабий, не годен знести тягару обіпхавого живота в долину. Се спричинює опів викривлене хребта. В той спосіб утрачує теля свій первісний залочковатий вигляд, то тим самим його вартість уменьшає ся. Коли можна, то добре пускати відлучуване теля на пасовиско зі старою худобою, але не в тій ціли, щоби оно там найідало ся, напасало ся, лише, щоб уживало руху, користало зі свіжого воздуха її сонячного сьвітла.

ЯК ПОСТУПАТИ, КОЛИ ПОЇТЬ СЯ ТЕЛЯ УДОЮВАНИМ СЬВІЖИМ МОЛОКОМ?

Перше всего, треба теля взяти від корови сейчас по уродженю, навіть не можна позволити корові його облизати, а вже нізким чином не позволити йому бодай раз ссати. Як сего припильнуємо, то дуже легко прийдеть ся нам привчити теля пити молоко з посудини, а знов корова зовсім не буде тужити за своїм телятем. Починаємо отже поїти теля зараз по уродженю. Само поєне можемо виконати в ріжний спосіб. Найдогіднійшою судиною до поєня є плитний шафличок з цинкованої бляхи, бо його найлекше удержати в чистоті. Кілька перших поєнь робить певні трудности, бо теля не научило ся ще пити. Найскорше научить ся оно пити, коли придержимо йому голову рукою, притиснувши в долину голову в околиця тімени. Тоді занурить ся писок теляти аж до кінця. Теля зачне бульботіти в молоці, щоби зловити воздух. Захлисне ся кілька разів, зловить дещо молока на язик, посмакує його і звичайно зачне вже само пити.

Лучче ся однакож, що мимо придержуваня голови тоді приневолити теля до пиття. Тоді треба вложити в молоко руку і встромити до писка теляти один або два пальці. Коли теля почне ссати занурені в молоці пальці, то тим самим почне стягати молоко. В ту хвилю треба пальці чим скорше виходити і вложити їх поновно хиба знов тоді, коли теля без помочи пальців не хоче дальше пити. Треба конечно вчувати теля до питя молока без помочи пальців і не позволити привикнути йому до ссаня при помочи пальців. Інакше стягне господар на свою голову велику невигоду, бо коли теля раз привикнеть ся пити при пальцях, то тоді вже його від сеї привички аж до самого відлучення віднавчати. Як довго теля ще слабе та молода, то ще пів біди. Але коли прийде до сили та дістане молочні сїкачі, то давани пальців стає для того, що поїть, невиносимим. Теля кусає, та надто сильно ссе пальці.

Нині маємо кілька штучних приладів виготовлених з каучуку, які мають на цілі заступати телятя вим чи радше дійку. Приладя тоті є однакож досить дорогі, скоро псують ся, та тяжко удержати їх в чистоті. Длятого ліпше не купувати таких приладів, але конечно старати ся привчиювати телята пити молоко з шафличка.

Є такі господарі, які поять свої телята при помочи фляшок. Найліпшою є звичайна фляшка від вина поємности 3 чверти літра з грубого скла. Фляшку наповняє ся молоком і впихає ся її в писок теляти з боку поза сїкачами. Звичайно телята дуже скоро привикають ся до випорожнювання фляшок, не гірше від найлїпших пяків. Деякі телята бігають за чоловіком, немче мов на вид фляшки навіть по довшім часі від відлучення.

КІЛЬКО МОЛОКА ТРЕБА ТЕЛЯТИ?

Висше сказали ми, що теля повинно дістати молока в відношеню 1 пята — 1 осьма своєї живої ваги. Значить ся примірoм: Коли теля при уродженю важить 30 кг., то дістане денно 6 літрів молока, коли постановили ми давати йому 1 шесту його живої ваги.

Коли говорить ся о молоці для телята, то треба розуміти ту також так зв. кулястру, т. є молоко, яке виділює ся з вимени сьвіжо отеленої корови. Ся кулястра, (молозиво) містить мало що не три рази тільки біяковини, що звичайне молоко, длятого є она о много відживнійша від звичайного молока. Крім того є в кулястрі много квасів, які викликують легке розвільнене. Се розвільнене є дуже корисне для жолудка теляти, бо в нім, а також в кишках нагромадило ся много нечистостий, починаючи з часу, коли теля ще яко плід перебувало в утробі матери.

Початкову скількість молока, яку ми призначили до поєня, треба що певний час побільшати, бо жива вага теляти все збільшає ся. При правильнім розвою теляти приріст на вазі тіла теляти відбуває ся в той спосіб, що за кождих 10 літрів випитого телятем молока є 1 кг. приросту на вазі. Длятого легко прийдеть ся відповідно збільшати скількість молока для теляти навіть такому господареви, що не має можности зважити поєне теля.

Прибільшувати молока треба що три, а найдальше що 7 днів. Перших дві неділі треба конечно поїти молоком від його власної матери, бо оно ще не має нормального складу, лише радше є кулястрою. По двох неділях можна вже поїти теля сьвіжо удоєним молоком вже від якої небудь корови. Все однакож мусить оно бути тепле (38 степенів Цельзія тепла). Відлучувати поєне теля легше приходить ся, як теля, що ссе.

Відлучуване поєного теляти мусить також бути постепенне і тревати найменьше половину того часу, в якім теля пило повне молоко. В перших днях відлучування не треба більше уймати повного сьвіжого молока. Вмісто кождої літри сьвіжого молока треба дати до пійла літру збираного молока, з додатком одної ложочки сьвіжої льняної мучки.

Коли в той постепенний спосіб перейшло теля вже цілковито на збиране молоко з додатком льняної мучки, тоді треба почати уймати і того пійла зі збираного молока. В тім часі повинно вже теля уміти їсти тверду пашу, т. є сіно та вівсяні крупи з додатком бобикової мучки.

Тоді уймаємо йому збираного молока, можна і по 2 — 3 літри денно. Рівночасно даємо теляти сьвіжої води до піття. Льняну мучку досипаємо до оброку.

Коли ходить о вихів костистої худоби і щоби скоро розвивала ся, то третину зерна, оброку повинна становити бобикова (горохова) осипка. В бобику, горосі, як взагалі у всіх стручкових зернах є много вапна і фосфору. Сї два складники потрібні до будови костий та маса.

ПЛЕКАНЄ І ДОГЛЯД ТЕЛЯТ.

Плеканє і догляд коло телят мусить бути як найстараннійший. Коли се дїє ся зимою, то теля повинно мати тепле уміщене забезпечене від протягу (продуву) воздуха. В тиждень по уродженю мусить теля кождого дня, навіть в найбільший мороз та куртовину, бодай на якийсь час уживати свобідного руху на загороді. Коли ховаємо теля весною та літом, тоді найлїпше буде пускати його разом з прочою худобою на пасовиско. Наколи се з ріжних причин не можливе, треба конечно держати теля по можности навіть само на загороді, день і ніч. (Д. буде.)

ДОПИСИ.

КЕНОРА, САСК.

ПОКЛИК ДО РОДЧИВ.

Отже, шановні, чи хочете дійсно свої діти отроїти?

В однім великім місті жив бідний робітник з своєю родиною. Они терпеливо зносили своє бідне житє, хотяй они часом не зовсім по християнськи жили. Бідний чоловік нераз нарікав на свою долю, але всегда зносив весь спокійно, нараз попав в довго тревалучу хоробу чахотку і у двох его хлопців указувались сліди того самого лиха. І ось той чоловік, до сеї пори так терпеливий, стратив свою радість. Мучила його гадка, що може він колись буде безрадно дивитись, як його діти в розцвітаючій молодости будуть сухотниками. Ся гадка не опускала його ніколи і мучила його страшно і він тое взяв собі так до серця, що постановив цілій тій історії, — як кажуть — голову скрутити. Постарав ся отже о сильну трутину, змішав її з зацукрованою водою і з безмірною батьківскою любовю уцілував своїх любих діточок, а потім дав їм того солодкого напою напитись. Невинні і несьвідомі діти сповнили волю батька і випили свою смерть. За пів години були з них два холодні трупи. Страшний той чин став звісним всім. Прийшла поліция і взяла убійцю власних дітей до вязниці, а земська справедливість засудила його на 10 літ [illegible]

Але я знав також иньшого чоловіка, котрий привик був завсігди брати з собою свого трилітного сина до корчми і там давав йому пити горівки, пива і вина. Тоді я думав, що незадовго прийде поліция і візьме і того батька в кайданах до вязниці, але поліция не приходила і тоді не приходила, коли з того хлопця вже давно став ся налоговий пяк; не прийшли власти, щоби того батька засудити після закона бодай на 10 літ тяжкої вязниці, они і тоді не приходили, коли те страшне діло батька було ясне і знане всім, як сьвітло дня. Коли вчасно зведений хлопець вже затроєне тіло і душу, щастє і добро, почав так скоро провадити зіпсуте житє що коли одного разу був пяний, втонув ся в малім потоці. І поліция не прийшла, щоби укарати того батька, котрий допровадив свого сина до такого сумного кінця.

Отже я питаю всіх здорово-думаючих читачів, хто є більшим лиходієм, чи той перший батько, що отроїв тіло своїх дітей, чи той другий, що затроїв тіло і душу свого сина? Чи він не відобрав йому передчасно житя з власної вини, коли він давав дитині пити горівку, пиво і вино? Та ж в тих напоях є страшна трутина — альокголь. Той другий батько привичаював свою дитину від найменьших літ пити горівку, пиво і вино, затроїв щастє своїй дитини, він затроїв найкрасші дні зростаючого хлопця, впхнув молодого хлопця в наліг піяньства. А того злочину перший батько не зробив. Отже питаю еще раз, котрий з тих двох батьків є більшим злочинцем, чи той, перший що завдав тілесну смерть своїм дітям страхлівою, чи той, що альокголем затроїв ціле житє і тим способом втрутив сина в наліг піяньства, котрий опісля скінчив житє трагічною смертию.

Може дехто скаже: — Хто би там так розводив ся над тим. Той другий батько не хотів прецінь нічо злого зробити своїй дитині, він може навіть і не знав, які наслідки можуть з того вийти. Він прецінь думав, що то буде добре, хто би то зараз так строго судив. Після мене нехай люди судять, не хочу бути судією того, що не сказав, але бодай учеником його хотівбим бути, хочу навчитись від него, як того не мав ся робити, а коли се дійсно мав бути — правда того. Я зовсім не вірю, що він дійсно так зовсім нічо не знав, ані поняти не мав о страшенних наслідках, які можуть з того повстати. То нехай його нерозумний чин хотяй тут в ґазеті віетане отверто написаний, щоби всі могли тое читати і знати, як о тім думати.

Отже ті родичі, котрі дають своїм дітям вино, пиво і горівку суть дійсно поводом і причиною всіх недостач, які пізнійше повстають. Се прецінь ясне, коли огородник обтинає і укладає молоду деревину так, що она потім має форму бані, то хтож тоді видит, що она має форму бані. Переліпсім не дерево тому виною, які природа, лише самісінький огородник. Каже пословиця: „Нагинай галузку поки молода" і так малі діти можна навернути на добре від злого. А хто молоденьке серце дитини так утвете і запізнає його з альокголем то оно вже пропало і хто вже в найранійшій молодости учить дитину пити альокголь, то лише він є відвічальний, коли пізнійше покаже ся, що трутина горівки розрушилась і починають з того виходити лихі наслідки. Ті родичі, котрі дають своїм дітям пити вино, пиво або горівку, тим се мим наважились знищити житє своїх дітей, а що дійсно так воно є, нехай послужить сей примір: — Було се в Сучаві на Буковині. Одна шість-літна дівчинка затроїлась альокголем на смерть. А' було се так: Батько вертав фірою з своєю донечкою з міста. В місті купив собі на дорогу за 35 грейцарів горівки і потягав собі час від часу з фляшини так довго аж не спанятав, ся що довкола него діяло ся. Вачила се дівчина, що тато щось пив, напила ся і вона того. Коли батько вернув домів, застав лише трупа дівчини. Отже уважайте родичі троха більше на свої діти. Я думаю, що коли ваші діти повиростають і научать ся думати, будуть вам вдячні, що ви їх в молодім віці не затроїли, що не передалисьте їх найгіршому ворогови, яким є для молодіжи альокголь.

Яків І. Якімчук.

LANUKE, ALTA.

НАВКРУГ.

Сонце сьвітить не для всіх,
Правда вказа чи не гріх?
Від Отця, що землю создав,
Від Сина, що жив, терпів і за правду ся розпяв.

Навкруг обйняв змій блескучий
Могучих, вищих і народ робучий,
І в тіни темноти они сиділи й сидять;
Чому? Не знаю... Другі не хотять.

Пізнати сонце тепле і красне
Слова сьвятого й правду його,
Перші для слави, другі в підданю,
А в третих за тяжке, дуже ярмо

Скинуть його не треба сили,
Лиш, щоб їх сонце осьвітило;
Правда правдивого й дух, се одно
І злетить з третих тяжке ярмо.

Другі в підданю, і добре знають,
Що третих в хмарах темних тримають,
Однак боять ся, щоб сьвітло сии
Темноту і рай їх не розбило.

Боять ся і добре знають,
Що правди й сонця не закопають;
Однак від перших росказн мають
Скільки дать ся нехай тримають.

Щоб не розпукались із них кайданя,
Бо і тих перших тоді не стане,
Так попсуєть ся змій, колода
Змійовий говор і слава; не шкода.

Тоді змій змійом перестане бить.
В золоті, цареві і славі жить
Знати се знають й сьвітла боять ся,
Бо неминучі слова сповнять ся.

Небо і земля і все перейде
Зло і добре і все, що буде,
Слова же мої не перейдуть
Правду і Евангеліє усі приймуть.

ТЕПЕР.

Голосить змій перщим на тое знайте
Підданим своїм тое звіщайте
Вже лучі сонця дійшли до третих,
Ярко сьвідають по цареві нашім.

Нехай чимскорше сі лучі душать;
Не зможуть легко, то нехай вкушать
Наших овечок в ярмі ходити,
Щоб ще хоть давну царство продовжити.

Я сам від себе зроблю, що зможу
Відпустів купу для них наважу,
Корунки пашпорти ба і Ісуса,
З хліба їм зроблю, щоб лиш до біса.

Їм перервати сі лучі правди
І позолотить тая, що не знайди
І жив у страху в се тим ліпше
Тоді до царства нашого більше.

Ониб з охотою великою ішли
І таким робом ми би знайшли
Царство для себе хоть що то довше
І в тім часі піддані скорше.

Нехай роз'їдуть ся во своясн
Заглянуть где наші еще всн,
І нехай скажуть: Ми оді ті,
Що запровадимо до царства всіх.

Хто отже хоче се царство мати
Церковне майно треба записати
На нас і наші отці, владики;
Царства не троха, але на віки.

Ми лиш вам даємо, а не тим иньшим,
Що відцурались: Они є грішні,
Они проклаті на вічні віки
А' ви.. ви в цареві будете жити.

Що їм дороге, нам треба се знати
І догми старі треба держати,
Сьвятих конищо і нехай знають,
Що не одного лиш Бога мають.

А щоби мали віру в Іконах
То малювати їх лиш в коронах,
В золотих ризах, на грудях серце
Для них се дуже спосібне сільце.

І порізните, та нехай знають,
Коли до кого вдаватись мають;
Кождому дати титул і право,
Щоб їхзя них нам ся царство зістало.

А они темні нічо не знають
На таку „Вудку" скоро ся злапають,
Тоді ми будем тут царствувати,
А они на царство будуть чекати.

Сонце осьвітить всіх тих, що хочуть
Із маніжца на праву дорогу зійти;
Пірвуть ся пута царя темноти,
Бо сонце і в тьмі буде сьвітити.

В. Драпак.

ЦІНА ПРОДАЖИ.		Бараболі мішок		1.00 ..
Волове масо	10—14 цт.	Вугля тон		5.00 ..
Свинина	10—15 ..	ЗБІЖЕ.		
Яйці доз.	25—35 ..	Пшениця	ч. 1.	70 цт.
2 дозини за	45 ..	„	ч. 2.	68 ..
Масло	25—35 ..	„	ч. 3.	64 ..
Риба фунт	05—10 ..	„	ч. 4.	60 ..
Кури „	27 ..	„	ч. 5.	58 ..
Кури живі	1.00—1.25 шт.	„	ч. 6.	50 ..
Качки ..	1.00—175 ..	Ячмінь		27 ..
Єндики живі	1.50—2.50 шт.	Овес		25 ..
		Лен		1.00 ..

ДО ШКОЛИ.

„КОЛОКРІКА ШКОЛА" на Смоки, Лейк Альта буде приймати діти до школи і заразом на борт по першім Червни.

Вік дітий від 7 до 14.

Про близші подробиці пишіть так:

Miss YARWOOD
Smoky Lake, Alta.

ПОЗІР!

Редакция „Канадийця" видала портрет Т. Шевченка, який вишле кождому предплатникови, по надісланю 5 цт. почтовими стемплями.

Для непредплатників редакция вишле по надісланю 10 цт. почт. стемплями. Портрет гарний, представляє Т. Шевченка в молодім віці і на гарнім твердім картоні.

Сей портрет повинен знаходитись в хаті кождого Українця.

Просимо спішитись, бо наклад невеликий.

адрес: THE CANADIAN
10336-96 ST.
EDMONTON, ALTA.

СТАРОКРАЄВА КАНЦЕЛЯРІЯ.

ПОЛАГОДЖУЄМО всі справи віденьові.

РОБИМО повномочія контракти купна і продажи, акта дарования, скрипта довжні і инші документи легалізовані через Ц. К. конзулят.

СТЯГАЄМО довги і спадки, а также продаємо добре і скоро маєтки тут і в старім краю.

ПРОДАЄМО шифкарти на різні лінії корабельні до старого краю на найліпші і найскорші кораблі.

ПОЗИЧАЄМО гроші на фарми і доми в місті і на провінції.

У ВСІХ справах і клопотах ваших пишіть і приходіть на адресу:

STAROKRAJEWA KANCELARYA
10336 — 96 ST. Edmonton, Alta.

PEACE RIVER CROSSING

будує найбільше місто на північ від ЕДМОНТОНУ.

МИ ПРОДАЄМО ТАМ НАЙЛУЧШІ ПРОПЕРТИ ПО НАЙПРИСТУПНІЙШІЙ ЦІНІ.

Напишіть або зайдіть по найновійшу мапу.

SMITH BROTHERS LIMITED
EDMONTON 10059 - 101 STREET.
PHONE 4955 — 6533, Напроти Селкірк Готелю.

Біблії НА ПРОДАЖ.

Рускі, польскі, німецкі, словінські, чеські, болгарскі, сербскі, росийскі.

В гарних оправах.

ЦІНА ВІД 25 до 1.50.

EDMONTON, ALTA.
10336 — 96 ST.

ПОТРЕБА СЕЙЧАС

руско-англійского учителя або учительки з першої кляси сертифікатом. Науку можна розпочати зараз, яка буде тревати до кінця року. Зголосити ся можна на таку адресу:

WASYL ROMANIUK.
RED WATER, ALTA.

ХТО БУДЕ ЩАСЛИВИЙ.

Маю на продаж два гарні лоти в CENTRAL PARK, в АТАБАСКА.

Лоти високі і сухі. Оба лоти продам за 50 дол. готівки а решта на два роки на виплат і то без проценту. Хто купить їх зробить гроші.

ЗГОЛОСИТИСЬ 10336 - 96 ST.
EDMONTON, ALTA.

РУСКА БУЧЕРНЯ І ГРОСЕРНЯ

Зайдіть, а все там дістанете тано і добре, як: Овочі сьвіже масо, вуджениму і старокраєві ковбаси з чісником.

S. NYCHKA. 10315 — 96 ST.
EDMONTON. ALTA

Поміч для потребуючих.

Єсли маєте діти а не можете дати їм удержаня чи вихованя. Зайдіть або напишіть до ред. „КАНАДИЙЦЯ" а ми Вам поможемо.

Єсли знаєте де є сироти, а нема кому занятись ними повідоміть нас.

Наш адрес:
„THE CANADIAN"
10336—96 ST.
EDMONTON, ALTA.

"Canadian Farmer"
Box 3656

Канадієць

Народно-моральний
ДВОТИЖДНЕВНИК
Річна передплата 1 долар.

Виходить 1 і 15 кожного місяця.
Адреса Редакції:
10336 — 96 ST.
Edmonton, Alta.

РІК III. Ч 12. 15. ЧЕРВНЯ 1914. EDMONTON, ALTA. 15. OF JUNE. 1914. VOL. III. NO. 12.

Канада.

ЕДМОНТОН.

Через 5 день падав в місті і околици густий дощ, який промочив землю на 6 цалів. Такого дощу Едмонтон вже давно не бачив.

Слідство поліциї веде судия Сент. Місто заступав міський адвокат Bown і Bigger.

Слідство почалось минувшого тижня, в пятницю рано. Се слідство буде для многих великою несподіванкою, як сподівають ся.

Найбільше людий в місті Едмонтоні мешкає в східній части міста.

Зі всіх 59,229 мешканців північної части міста, 33,529 мешкає на захід від перевої улиці, коли на захід від неї мешкає лише 22,690.

Місто Едмонтон задумує підвисшити рати на телефон. І так:

	Тепер. на рік	в будуч. на рік
Стінний телеф.	$30	$45
Столовий	$32	$48
Мешкальний стін.	$20	$34
Мешкальний стол.	$23	$27

Дощ, який падав минувшого тижня наробив трохи шкоди в місті. Богато завалилось салерів, над берегами ріки поперевертались шопи і декуда позамулювало улиці і хідники.

Вода в Саскачевані піднеслась о 16 фітів.

Місто Ед. має мати нового чіфа поліциї, в ним п. Гіл, який досі був чіфом в місті Асінибоя, в Манітобі.

Новий чіф п. Гіл має бути чоловік досить молодий і енергічний і загально надіють ся, що він буде в силі очистити місто від всякої змии, якої так богато намножилось.

Спол. Держави ухвалили 40 міліонів дол. на колію, яку мають будовати зі Стейт до Аляски через Канаду.

Тепер, як зачувать, то ся лінія колійова піде через Альберту і її столицю Едмонтон. Колиб так дійсно сталось, то ся лінія дуже богато причинилабись до зросту Едмонтону і його околиць.

Комішонер Вут одержав тими днями без іменний лист, в якім грозить ся йому, що коли він не перестане очищувати міста при помочи чіфа-детектива Кровінга, то в протягу 30 день згине разом зі своєю родиною. Догадують ся, що сей лист написав хтось з пів-сьвітка.

Комішонер Вут нічого собі з сеї погрози не робить.

Місто Ед. задумує купити 100 акр. землі на магазини і свої склади.

Майор думає, що на се булоб найпригіднійшим місцем, околиці неміг-пленів, де, після обрахованя, треба заплатити за 100 акрів, найменьше пів міліона долярів.

Що до сего, то міська рада по ділилась. Одні думають, що 100 акрів за богато, иньші знова, що за пів міліона долярів можна купити більше акрів. Справа еще досі не рішена.

Число 23 спасло від загибели панію Паркер з Едмонтону. Число 23 було щасливе для пані Паркер еще від дівочого часу аж досі. І так: пані Паркер бувши еще панною, запізналась зі своїм теперішним мужем 23 дня в місяци. Дня 23 другого місяця заручилась і на 23 опісля віддалась. Дня 23 купили лоту ч. 23. Коли побудовали хату, два послідні числа були також 23. Сего року она забажала від'їхати до старої Англії і коли приїхала до Квебеку і тут мала з кораблів до вибору „Емпрес оф Айрленд" який потонув дня 29 мая рано, „Роял Едвард" і „Касандрія". Она вибрала „Касандрію", бо сей корабель відпливав на 23, а що се число було для неї всегда щасливе, тому она відпливла на 23 мая і щасливо дісталась на місце призначеня.

В місті Едмонтон завязалось запомогове товариство. Імя товариства є: „Українське Запомогове Товариство в Канаді". Товариство се, вже заінкорпороване. Ціль товариства, се щось в роді асекурациї і подібне до того рода товариств в Стейтах, з тою ріжницею, що там платить члени ровнет, чи посмертне, яке їм головний Виділ призначить.

Тут платить ся одел дол. місячно, або 10 дол. на рік з горо. В разі смерти члена сего товариства, родина одержить запомогу після сеї таблички:

Рік.	Запомога.	
1.	100	дол.
2.	150	"
3.	200	"
4.	250	"
5.	300	"
6.	350	"
7.	400	"
8.	450	"
9.	500	"
10.	550	"
11.	600	"
12.	650	"
13.	700	"
14.	750	"
15.	800	"
16.	850	"
17.	900	"
18.	950	"
19.	1000	"

Значить, коли член вмер в першім році членства, його родина одержить 100 дол. і в другім 150 дол., в третім 200 дол. і так дальше, аж до 20 літ. По 20 роках одержить 1000 дол.

Статут сего Тов. вже видрукований і коли хто хоче дещо більше довідатись про се товариство, нехай пише на адресу:

The Farmers Loan Co.
Jasper, East.
Edmonton, Alta.

В маю сего року забрано 601 гомстедів, того самого місяця минувшого року взято 520.

В двох тиждних повстало в Альберті поверх сто компаній, які задумують вертіти за олявою і ґазом. Сума, на яку сі компанії заінкорпорувались, виносить понех 115 міліонів дол. За інкорпорацию компанії сі заплатили до провінциональної каси 50 тисяч долярів. Одним словом в Альберті тепер веде ся оливо-ґазова горячка.

Tofield, Alta. Дня 4 джуня шаліла буря з дощем в сій околици. Підчас сеї бурі їхало двох фармерів Лот і Головей до міста фірою наладованою вівсом. Коли почав дощ дуже лити, они вступили до фармера Горімана і скрили ся від дощу в Ґеріманевій шопі. На шопі був громовід і сей був власне їх нещастєм. Грім вдарив в громовід і влетів до шопи і тут убив на місци Лота а Головея оглушив. Кому не сталось нічого, а Головей опісля очуняв.

Теперішна злива наробила также трохи шкоди в Альберті. Понищила колійові дороги, як на C. N. R. лінії між Едмонтоном і Атабаскою і другими місцями. Також понищила, як нам доносять, фармерскі дороги і позривала вода мости і т. и. Декуда земля позападалась і повторювались нові ями і вертепи. Однак мимо всіх шкід, то таке сей дощ богато в богато поміг для збіжа і огородини. Колиб тепер була погода то можна в Альберті сподіватись еще красного урожаю, як був вторік.

На фармерскі продукта з Альберти і Саскачевану знижено тепер ціну за перевіз і так:

	Стара ціна.	Нова ціна.
50 миль	13	9
100 миль	17	13
200 "	24	18
300 "	29	22
400 "	34	27
500 "	38	30
600 "	42	32
700 "	46	35
800 "	49	37
900 "	52	40
1000 "	55	43
1500 "	72	57

В трох західних провінциях Канади засів сего року представ [illegible]

	1914. акрів	1913 акрів
Манітоба	7,300,000	6,350,000
Саскачеван	[illegible]	[illegible]
Альберта	3,307,000	2,777,000
Разом	20,513,200	18,799,000

Сегорічний приріст виносить 1,715,3000 акрів.

Король Юрій переслав на руки Дона оф Коннат вислів найглубшого співчутя з нагоди страшної загибелі Емпрес оф Айрленд. Емпрес оф Айрленд числила понад 14 тисяч тонів і була збудована 1908 року в Ґлесґов для Олінер компанії. Цікаве, що близнючий корабель тої самої компанії Емпрес оф Брітейн наїхав перед двома роками майже на тім самім місци на вуглевий корабель Гельвеціо, яка зараз пішла на дно.

Статистичне бюро подає, що лишень 2 і пів проц. усеї поверхні землі девятиканадийских провінций є під теперішну пору з'ужиткована для якої небудь культури. Та поверхня обіймає 36 міліонів акрів, з чого лишень 31 проц. зуживає рільництво.

Зі згаданого звіту виходить дальше, що з цілої поверхні Канади 1,402,316,413 акрів надають ся під управу ріллі, в дійсности одначе лишень 109,776,085 акрів є фармерскою землею, а 81 проц. усеї поверхні землі можуть бути ужиті зараз для рільництва.

В Вудсток, Онтеріо, відбувалась сего місяця пресвітеріяньска конвенция, на якій обговорювано сполуку трох протестанських церков, т. є. методиської, пресвітеріяньської і баптиської в одну юнію. Конвенция порішила в користь юнії, а вислід був 3 до 1, т. є три части за юнією а одна часть проти.

Здасть ся, на другий місяць відбудуть ся конвенциї методиської і баптиської церкви, які також візьмуть під дискусию унію церкви в Канаді. Коли і ті дві звяжуть ся за унію, то буде надія, що скоро получать ся всі три церкві для спільного добра.

ДЛЯ УКРАЇНЬСКИХ ПОСЕЛЕНЦІВ В КАНАДІ.

В парляменті в Оттаві внесено тепер новий закон, що до натуралізациї в Канаді.

Досі фармер міг одержати патент на свою фарму по трох роках, тепер буде мусів скліти аж пять літ, щобн бути Канадийцем а тим самим дістати і патент на свою фарму, коли сей закон буде ухвалений.

Тому булоб пожаданим, щоб наші люди подавались сейчас о горожаньскі папери а тим самим і о патент, нім новий закон буде ухвалений.

Щоби стати Канадийцем після нового закону, то треба не лише бути в Канаді 5 літ, але треба по просту здати іспит, чи чоловік вміє по англійски, хтож не вміє, то хоть би був і 10 літ то не одержить горожаньских паперів. Нехай собі се кождий запамятає.

Сьвіт.

Найновійші телеграми доносять, що між Грециєю а Турецчиною відносини дуже напружені і війна може вибухнути кождої хвилі.

СОЙМУ НЕ БУДЕ.

З Відня доносять, що вже не буде ані одної сесії старого галицького сойму. В червни або в початком липня сей сойм буде розвязаний і будуть розписані нові вибори на основі нового виборчого права.

СЛАВНА ГРОМАДА.

В Козівці тернопільского повіта (в Галичині) 2 тисячі людий присягло не уживати ціле житє альокогольних напитків. Стало ся се заходом Івана Кліша та селянина патріота Івана Петріка. Коби так зробили всі громади, бо наш нарід скоро відродив ся!

АРЕШТОВАНЄ ПІД ЗАМІТОМ ШПІОНАЖІ.

З Буриятина доносять, що в селі Вишневі арештовано на припоручене державної прокураторії в Чернівцях, тамошного війта Івана Тешнина і пятьох иньших селян. Тешнина відставлено до окружного суду в Бережанах, прочих поміщено на разі в арештах суду в Бурштині.

5 ДІТИЙ.

Роза Салеппі, на Сицилії породила зараз 5 дітий, два хлопці а три дівчині. Всі питеро живуть і суть здоровими. Мати має тепер 40 літ і крім 5 дітий тепер вроджених мала она еще шестеро.

Вродити 5 дітий зараз се дуже рідкий случай. Були випадки, що родили по 3 і 4, але 5 се дуже в дуже рідко 1874 році в Німеччині був случай, що молода женщина породила 5 дітий але они зараз померли. 1880 році в Лондоні одній кравчині уродилось було 5, але 3 вмерло зараз по народженю. Розі Салеппі уродилось 5 і всі здорові.

МОГИЛА ШЕВЧЕНКА В ГАЛИЧИНІ.

В селі Балинцях коломийського повіта в Галичині громадяни заходом місцевого управителя школи вшанували память народного апостола Тараса Шевченка в той спосіб, що усипали високу могилу, котру назвали його іменем. Дня 5 мая дві сотки людий, як мурашки взялись з лопатами і тачками до роботи і висипали дуже гарну могилу, що буде памяткою на тисячі літ. Площу довкола могили огороджено. Дня 17 мая с. р. громадяни села Балинець обходили окремо сьвято в столітні роковини уродження поета.

ВЛАСТЬ ТЕМНОТИ.

В Італії коло міста Салерна відбувають ся річи, що нагадують часи середновічної темноти. Близько 60 селян-мущин і жінок узброєних в вила і лопати, переконують цілу околицю і шукають за тілом якоїсь сьвятої, що перед кількома днями мала явити ся в сні одній законниці і домагала ся від мешканців тої околиці, щоби перенесли її тіло в якесь догіднійше місце. Кільканедні безуспішні пошукування за сим тілом привели тодну шукаючих хлопів до обуреня. Розбурханих фанатизмом темних селян мусіло успокоювати війско і жандармерія.

ЦІКАВІ ЗБОРИ.

В надію 10 мая с. р. відбули ся у Львові збори товариства глухонімих. „Відчитано" протоколи видлові здавали звіти, члени забирали голос в дискусії, ставляли внески, промовляли за і проти різних внесків — а все те робило ся на „мігах" при помочи мазків, які розуміють лише нащасні калікн, глухонімі члени сего товариства. Се товариство глухонімих „Надія" має на ціли дес ти матеріяльну підмогу своїм членам. Його членів переважно ремісники. Сходять ся до товариства вечерами, „розповідають" собі свої клопоти, го забавляють ся. На старість, як вже незділі до праці, дістають від товариства підмогу.

РОСІЯ ПРИГОТОВЛЯЄ СЯ.

Військові і дипльоматичні круги Европи занепокоєні новим розпорядком, який недавно видала російська рада міністрів.

Після того розпорядку міністер війни має право заняти кождий російський купецький корабель, який він буде уважати за потрібний до перевожуваня війск і воєнних матеріалів, вже на 14 днів перед урядовим проголошенням мобілізациї.

Той розпорядок установляє, що по заняттю корабля, ніоден матрос, ні офіцир, ні адміністрация ний урядник не може покинути своєї служби на кораблі і всі переходять під воєнну управу.

Той розпорядок означає, що вже 14 днів перед урядовим заряженєм мобілізациї, Росія може бути приготована до війни.

ЗЛОДІЙ ПОТОЦЬКИЙ.

В Шікаго мав при 14-тій улиці свій „банк" Михайло Потоцький, котрий перед Українцями признавав ся до Українців, перед Поляками до Поляків, а перед Москалями до Москалів. Прибув він до Америки перед 7 літами з Росії. В Америці був спершу робітником, потім шинкарем, аж вкінци отворив собі „банк" в Шікаго. Тутки загортав гроші від Українців, Поляків Москалів і инших, а як призбирав значнійшу суму, замкнув „банк" і дав драла з Америки, здасть ся, назад до Росії. Доси стверджено, що вкрав людям понад $5,000, але вкрадена сума безперечно більша.

Нехай же наші люди бодай стільки скористають з того, що навчать ся не вірити і не давати своїх тяжко запрацьованих гроший непевним приватним банкам.

ПОБИТЄ ПОСЛА СТАПІНСЬКОГО.

Дня 21 м. м. прибув посол Стапінський на віче людовців в Калиновіцах (пов. Тарнів). На зборах застав прихильників клерікальної партиї під проводом кс. Падли, редактора „Ruchu Katolickiego". Хлопи робили віче, побили прихильників Стапінського. Жандармерия була безсильна. Комісарови старостива вирвали шаблю і викинули, навіть сьвященикам, які станули в обороні Стапінського, засипали очи попелом. Вкінци напали на дім Падла, де схован ся пос. Стапінський, витягнули Стапінського і волікли його через ціле місто, побиваючи його, обкидуючи болотом і плюючи на него. Побитого до крови затягнули на поле і хотіли злінчувати. На велівичим мості, недалеко тахівської стациї хотіли кинути Стапінського до ріки. Та тимчасом збігли ся тухівські хлопи, прихильники Стапінського, вирвали його й уладили йому на зелізничій стациї овацию.

ЦЛОВА ВІЙНА МЕЖИ НІМЕЧЧИНОЮ І РОСІЄЮ.

Нема майже й одного дня, щоби в німецьких дневниках, головно хлібофобських не друкувались статї, повні явних або укритих погроз у сторону Росії, на випадок, коли би та на правду думала заводити цло на збіже.

Знов орган німецьких хліборобів, „Дайтше Тагесцайтунг", містить вступну статю, яка обговорює отсе цлове питане, таке для Німеччини драживе. Та часопись поручає правительству як найлучший спосіб, щоби відстрашити Росію від заведеня неназвених цл, як найскорший вертун в репресіями.

Німеччина не потребує брати під увагу, як предмету відплати, тільки головні предмети російського вивозу, бо Росія поза ріжними продуктами має цілий ряд продуктів до вивозу котрі вивозять до Німеччини без цла. Колиб наложено би на них цло, то се спричинило би Росії тяжкі втрати і відібрало би її охоту „переслідувати" Німеччину.

Без цла вивозить Росія до Німеччини між иншими річами богато руди і мінеральних олїв. Також значно поволи Росія вивозити до Німеччини городину і [illegible].

АЛЬКОГОЛЬ В РОСІЙСЬКИХ ШКОЛАХ.

В околиця міста Воронижа роблено розсліди о поширеню альокоголю в школах. Вислідн були застрашаючі.

Розсліджено 21 школу і 1144 учеників. Питали ся їх: чи вживаєте острих напоїв? На се питане 896 дітий відповіло: так. На питане: що пєш? — відповідали всяко. На загал хлопці воліли горівку і пиво, а дівчата — червоне вино і пиво.

Вживали навіть чистого спірітусу. Таких хлопців було 52, а дівчат 2. Ставлено також питане: чи наливаш ся до пяна і як часто? Відповіди на сі питаня були страшні. Показало ся, що діти 7 і 8-літні знакомі вже зі станом цілковитого опиня. Деякі з них жаліли того, але другі говорили отверто, що се дуже приємно. Се вже певні жертви альокоголізму, хоть поки-що у тах альокоголіків веселі обличя.

На питане: хто поїть і як діста єш вино? — одержано відповіди: в 797 случаях причиною піяньства бітій, були батька, в 342 матера, в 374 — знакомі, в 27 — діти пили самостійно, без принуки старших, а прбсто в діточих компаніях, де діти збирали ся і пропивали всі гроші, які денебудь дістали.

На загал знайдено межи хлопцями пючих 96 процент, себто 96 на кожду сотку, межи дівчатами 95 на сотку.

Альокоголізм мав на розслідувані діти погубний вплив. Непючі правильно робили зішні успіхи в науці, як пючі. Те саме що до заховання дітий. Сильно відбивав ся альокоголізм на тілесний розвій дітий. Порівнуючи вагу пючих і непючих дітий, можна бачити, що ріст пючих дітий всякого віку остає далеко поза непючими.

На послідній стороні подаємо куток для господинь.